

Uchwała Nr XXIV/261/2021
Rady Gminy Czarna
z dnia 22 czerwca 2021 roku

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny
na lata 2021 - 2023.**

Na podstawie art.18 ust.2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r., poz. 713, z późn. zm.), oraz art.176 pkt 1 i art.179 ust 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2020r.,poz.821 z późn. zm.) Rada Gminy Czarna uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2021 - 2023 , który stanowi załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Czarna.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia z mocą obowiązującą od 1 stycznia 2021r.

Przewodniczący Rady Gminy
Zdzisław Jaromi

Program
Wspierania Rodziny w Gminie Czarna
na lata 2021-2023

Przewodniczący Rady Gminy
Zdzisław Jaromi

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
1. PODSTAWOWE POJĘCIA I REGULACJE PRAWNE.....	4
1.1. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA W USTAWODAWSTWIE KRAJOWYM.....	4
1.2. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA W USTAWODAWSTWIE MIĘDZYNARODOWYM.....	5
1.3. UWARUNKOWANIA PRAWNE REALIZACJI PROGRAMU	6
2. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE CZARNA	7
2.1. ADRESACI PROGRAMU	8
2.2. CHARAKTERYSTYKA GMINY	8
2.2.1. DANE OGÓLNE	8
2.2.2. DEMOGRAFIA.....	9
2.2.3. INFRASTRUKTURA MIESZKANIOWA	10
2.2.4. SYTUACJA NA RYNKU PRACY	11
2.2.5. PRZESTĘCZOŚĆ ORAZ DZIAŁANIA PODEJMOWANE NA RZECZ ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA W GMINIE.....	11
2.3. ZASOBY WSPIERAJĄCE RODZINĘ I DZIECKO.....	13
2.3.1. JEDNOSTKI WSPARCIA Z TERENU GMINY	13
2.3.2. JEDNOSTKI WSPARCIA SPOZA GMINY.....	24
2.4. BADANIA ANKIETOWE	26
2.4.1. BADANIA ANKIETOWE PRZEPROWADZONE WŚRÓD MIESZKAŃCÓW.....	26
2.4.2. BADANIA ANKIETOWE W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH.....	29
2.5. ANALIZA SWOT	33
2.6. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY W GMINIE CZARNA.....	37
3. PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE.....	39
3.1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU.....	39
3.2. CELE OPERACYJNE, DZIAŁANIA	40
4. REALIZACJA PROGRAMU	52
4.1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY.....	52
4.2. FINANSOWANIE.....	52
4.3. MONITORING, EWALUACJA, SPRAWOZDAWCZOŚĆ.....	52

WPROWADZENIE

Najogólniej rodzinę określa się jako podstawową komórkę społeczną, składającą się z rodziców (rodzica) i dzieci. Cechą wspólną wszystkich definicji rodziny jest to, że zapewnia ona ciągłość biologiczną społeczeństwa i przekazuje dziedzictwo kulturowe następnym pokoleniom. Podkreśla się również instytucjonalną formę małżeństwa, poprzez którą powstaje system pokrewieństwa i dziedziczenia.

Rodzina pełni szereg funkcji mających na celu zaspokajanie potrzeb swoich członków. Przede wszystkim warunkuje prawidłowy rozwój biologiczny i psychospołeczny dziecka. Jest pierwszą instytucją wychowawczą, w której przebiega proces socjalizacji dzieci, kształtowanie ich osobowości oraz przygotowanie do przyszłych ról społecznych. Rodzina oddziałuje na dziecko poprzez określony i swoisty układ stosunków społecznych, na których podłożu dziecko przyswaja sobie określone wartości i wzory osobowe.

Prawidłowemu funkcjonowaniu rodziny zagraża szereg czynników, wśród których istotną rolę odgrywają zjawiska patologiczne. Ich oddziaływanie czyni daną rodzinę dysfunkcyjną, czyli taką, która nie potrafi sprostać swoim obowiązkom względem dzieci i innych członków rodziny oraz pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Do zjawisk patologicznych zalicza się: alkoholizm, narkomanię, przestępczość oraz przemoc w rodzinie. Są one najczęstszą przyczyną niedostosowania społecznego dzieci.

Stworzenie lokalnego systemu wspierania rodziny daje możliwość świadczenia komplementarnego wsparcia rodzinom, które stają się bezradne i marginalizowane. W systemie takim ważne jest, by prowadzone działania oprzeć na przekonaniu, że naturalnym i koniecznym środowiskiem wychowania dziecka jest rodzina. W pierwszej kolejności system ten powinien być nastawiony na pomoc w rozwiązywaniu życiowych problemów rodziny, zanim nastąpi rozkład więzi rodzinnych oraz zaistnieją okoliczności zmuszające do rozłączenia rodziny. Należy przy tym pamiętać, iż efektywna praca z rodziną musi być stała, intensywna i dotyczyć jej ważnych problemów.

Niniejszy Program Wspierania Rodziny w Gminie Czarna został opracowany w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Czarnej przy merytorycznym wsparciu Ośrodka Kształcenia Służb Publicznych i Socjalnych – Centrum AV w Częstochowie. Jest on zgodny z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2020 r. poz. 821 z późn. zm.), który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny”.

Program został opracowany na lata 2021-2023, a w ramach diagnozy analizie poddano dane z lat 2017-2019.

1. PODSTAWOWE POJĘCIA I REGULACJE PRAWNE

1.1. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA W USTAWODAWSTWIE KRAJOWYM

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w art. 18 stanowi, że małżeństwo, macierzyństwo i rodzicielstwo znajdują się pod ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej.

Kodeks karny (ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny – t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1444 z późn. zm.) rozróżnia nieletniego (przed ukończeniem 17 lat) i młodocianego (który popełnia czyn zabroniony przed ukończeniem 21 lat, ale ukończył 24 lata, zanim zapadło orzeczenie w pierwszej instancji). Kodeks cywilny (ustawa z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny – t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1740) wyróżnia małoletniego (osobę przed ukończeniem 18. roku życia), natomiast kodeks pracy (ustawa z dnia 26 czerwca 1974 r. Kodeks pracy – t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1320) tak jak kodeks karny – młodocianego (z tym że w przypadku prawa pracy jest to osoba pomiędzy 16. a 18. rokiem życia). Kodeks karny zakłada ściganie z urzędu przestępstw przeciwko rodzinie, do których zalicza: bigamię, znęcanie się nad członkami rodziny, rozpijanie małoletniego, uchylanie się od obowiązku alimentacyjnego, porzucenie i uprowadzenie dziecka.

Dzieci do 13. roku życia nie mają zdolności do czynności prawnych, a w ich imieniu działają rodzice lub opiekunowie prawni. Ograniczoną zdolność do czynności prawnych Kodeks cywilny przyznaje dzieciom, które ukończyły 13 lat. Pełną zdolność do czynności prawnych uzyskuje się wraz z ukończeniem 18. roku życia (jedyne odstępstwo stanowi wcześniejsze zawarcie związku małżeńskiego). Dziecko pozostaje aż do uzyskania pełnoletności, tj. ukończenia 18 lat, pod władzą rodzicielską.

Kodeks rodzinny i opiekuńczy (ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy – t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1359) normuje problematykę zawierania i ustanawiania małżeństw, stosunków majątkowych między małżonkami, obowiązków alimentacyjnych, pochodzenia dziecka, stosunków między rodzicami i dziećmi, instytucji przysposobienia, opieki i kuratel.

Kodeks postępowania cywilnego (ustawa z dnia 17 listopada 1964 r. Kodeks postępowania cywilnego – t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1575 z późn. zm.) chroni rodzinę w postępowaniu egzekucyjnym. Kodeks pracy służy głównie ochronie macierzyństwa i zdrowia kobiet.

1.2. REGULACJE PRAWNE DOTYCZĄCE RODZINY I DZIECKA W USTAWODAWSTWIE MIĘDZYNARODOWYM

Problematykę rodzinną podejmują ratyfikowane przez Polskę akty międzynarodowe.

Powszechna Deklaracja Praw Człowieka (uchwalona przez ONZ 10 grudnia 1948 r.) określa w art. 16 rodzinę jako naturalną i podstawową komórkę społeczeństwa i przyznaje jej prawo do ochrony ze strony społeczeństwa i państwa.

Europejska Karta Społeczna z 1961 r. (zapis w pkt. 16 pierwszej części) stwierdza, iż rodzina, jako podstawowa komórka społeczeństwa, ma prawo do odpowiedniej ochrony społecznej, prawnej i ekonomicznej dla zapewnienia jej pełnego rozwoju.

Konwencja w sprawie likwidacji wszelkich form dyskryminacji kobiet, uchwalona rezolucją nr 34/180 Zgromadzenia Ogólnego ONZ z dnia 18 grudnia 1979 r. podkreśla m.in. wpływ kobiet na wzrost dobrobytu społeczeństwa i rodziny.

Konwencja o Prawach Dziecka, przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne ONZ 20 listopada 1989 r., ustanawia status dziecka oparty na założeniach, że jest ono samodzielnym podmiotem, wymagającym – ze względu na swoją niedojrzałość psychiczną i fizyczną – szczególnej opieki i ochrony prawnej, posiadającym jako istota ludzka prawo do poszanowania tożsamości, godności i prywatności, a rodzina jest najlepszym środowiskiem wychowania i wymaga ze strony państwa wsparcia.

Europejska Konwencja o Przystosowaniu Dzieci (Europejska Konwencja o Przystosowaniu Dzieci, sporządzona w Strasburgu dnia 24 kwietnia 1967 r. (Dz. U. 1999 nr 99 poz. 1157) ma zastosowanie do dzieci, które w momencie przystosowania nie ukończyły 18 lat, nie zawarły związku małżeńskiego oraz nie są uznawane przez prawo za pełnoletnie.

Europejska Konwencja o Statusie Prawnym Dziecka Pozamałżeńskiego (Europejska Konwencja o statusie prawnym dziecka pozamałżeńskiego, sporządzona w Strasburgu dnia 15 października 1975 r. (Dz. U. 1999 nr 79 poz. 888), zrównuje w prawach dzieci małżeńskie i pozamałżeńskie.

Uchwalona przez Stolicę Apostolską Karta Praw Rodziny w 1980 r. podkreśla m.in. prawo do istnienia i budowy rodziny, prawo do przekazania życia i wychowania dzieci wedle własnych tradycji i wartości, prawo do mieszkania pozwalającego na godziwe życie

rodzinne oraz prawo do zabezpieczenia fizycznego, społecznego, politycznego i ekonomicznego.

1.3. UWARUNKOWANIA PRAWNE REALIZACJI PROGRAMU

Program Wspierania Rodziny w Gminie Czarna na lata 2021-2023 będzie realizowany m.in. w oparciu o następujące akty prawne:

- ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2020 poz. 821 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1876 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2020r. poz. 111),
- ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 808 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t.j. Dz. U. z 2020 poz. 218 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2277);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 852 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 326 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustalaniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1297);
- ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1348 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (t.j. Dz. U. z 2019 r. poz. 2407);
- ustawa z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1329);
- ustawa z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (t.j. Dz. U. z 2020 r. poz. 1057);

- Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Czarna na lata 2021-2026

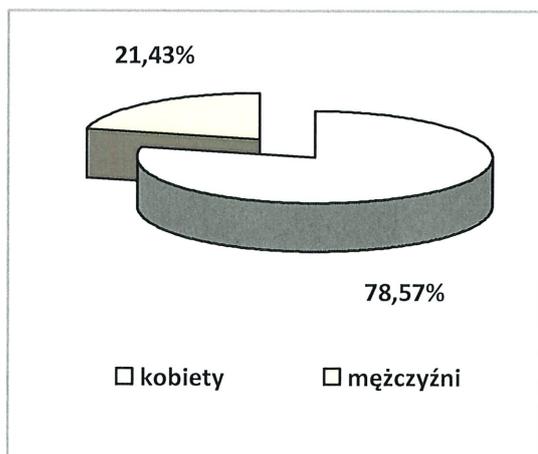
2. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE CZARNA

Diagnoza sytuacji rodziny i dziecka w gminie Czarna została oparta na badaniu źródeł zastanych (danych pozyskanych z instytucji i organizacji działających w gminie, bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców) oraz analizie ankiet skierowanych do przedstawicieli środowiska lokalnego i pedagogów funkcjonujących w gminie placówek systemu oświaty. Do analizy przedłożono 14 anonimowo wypełnionych ankiet skierowanych do mieszkańców gminy.

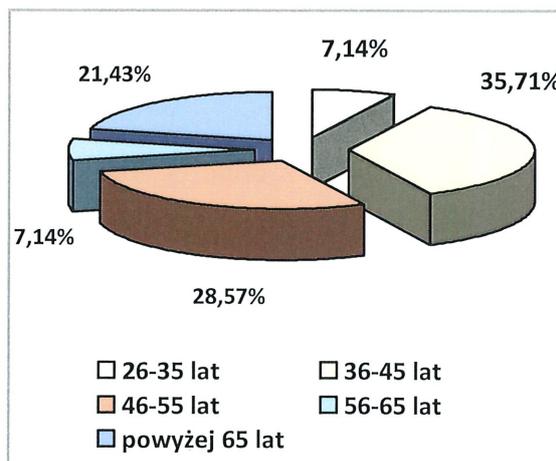
Osobna ankieta, która pomogła w dokonaniu analizy sytuacji dziecka w środowisku szkolnym i rodzinnym, została rozesłana do placówek systemu oświaty. Analizę tę przeprowadzono na podstawie 7 ankiet wypełnionych przez dyrektorów i pedagogów z placówek funkcjonujących na terenie gminy Czarna.

Wśród ankietowanych mieszkańców było 78,57% kobiet i 21,43% mężczyzn. Dominującą grupę respondentów stanowiły osoby w przedziale wiekowym 36-45 lat (36%). Kolejne grupy stanowili uczestnicy badania w wieku 46-55 lat (28,6%), osoby w wieku powyżej 65 lat (21,4%). Znacznie mniejszy odsetek spośród respondentów stanowiły grupy osób w wieku 20-25 lat i 56-65 lat (po 7,1%). W badaniu nie wzięły udziału osoby poniżej 20 roku życia. Strukturę ankietowanych ilustrują poniższe wykresy.

Wykres 1. Struktura ankietowanych według kryterium płci.

Wykres 2. Struktura respondentów według kryterium wieku.

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Jak wynika z wypowiedzi udzielonych dla badania ankietowego, zdecydowana większość, bo 79% wszystkich respondentów mieszka na terenie gminy Czarna od urodzenia, 21% ankietowanych zamieszkuje w gminie od 18 do 58 lat.

Jeśli chodzi o poziom wykształcenia ankietowanych, to 43% spośród nich zadeklarowało posiadanie wykształcenia wyższego. Kolejną grupę stanowiły osoby legitymujące się wykształceniem średnim (36%), a mniej licznie, bo w 21%, reprezentowani byli respondenci posiadający wykształcenie zasadnicze zawodowe.

Diagnoza uwzględnia również analizę SWOT, która została przeprowadzona w obszarach: „Rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie”; „Zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne” oraz „Kapitał społeczny i ludzki”, a także ocenę wdrożenia założeń poprzednio realizowanego programu.

2.1. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami Programu Wspierania Rodziny w Gminie Czarna na lata 2021-2023 są rodziny zamieszkujące teren gminy, w szczególności rodziny zagrożone wykluczeniem społecznym oraz rodziny wymagające wsparcia ze strony profesjonalnych służb społecznych.

Program kierowany jest głównie do: rodzin niepełnych, rodzin wielodzietnych, rodzin z dzieckiem niepełnosprawnym, małoletnich matek, rodzin wychowujących dzieci do lat 5, rodzin zmagających się z trudnościami wychowywania dzieci w wieku dojrzewania, rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz rodzin przeżywających trudności związane ze stanem zdrowia dziecka.

2.2. CHARAKTERYSTYKA GMINY

2.2.1. DANE OGÓLNE

Gmina Czarna jest gminą wiejską, leży środkowo-wschodniej części województwa podkarpackiego, w powiecie łańcuckim, ok. 20 km od stolicy województwa – Rzeszowa, ok. 7 km od stolicy powiatu – Łańcuta. Jest jedną z 7 jednostek terytorialnych wchodzących w skład powiatu łańcuckiego.

Gmina zalicza się do średnich pod względem wielkości gmin województwa; zajmuje powierzchnię 78,11 km², a jej strukturę administracyjną tworzy 8 sołectw: Czarna – siedziba władz gminy, Dąbrówki, Krzemienica, Medynia Głogowska, Medynia Łańcucka, Pogwizdów, Wola Mała i Zalesie. Największa pod względem populacji jednostka pomocnicza gminy to Krzemienica (2 947 mieszkańców), zaś najmniejsze sołectwo, Zalesie, zamieszkuje

734 osoby. Obszar gminy położony jest w obrębie Płaskowyżu Kolbuszowskiego, w południowej części Kotliny Sandomierskiej, w dolinie Wisłoka. Gmina Czarna sąsiaduje z miastem Łańcut oraz gminami Białobrzegi, Krasne, Łańcut, Rakszawa, Sokołów Małopolski, Trzebowisko i Żołyńia.

Gmina Czarna ma charakter typowo rolniczy; w strukturze gruntów przeważają użytki rolne, które zajmują znaczną (62%) część powierzchni gminy. W 2019 r. na terenie gminy było zarejestrowanych 535 podmiotów gospodarczych. Większość z nich działała w sektorze prywatnym, głównie były to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. Poza sferą rolnictwa i branż z nim powiązanych funkcjonują one głównie w takich działach, jak budownictwo oraz handel i usługi.

Dość dobrze rozwinięta jest infrastruktura techniczna: wodociągi i kanalizacja. Gmina Czarna posiada dobrze rozwiniętą sieć dróg lokalnych oraz dostęp do dróg wojewódzkich i krajowych.

Mieszkańcy gminy mieli zapewnioną opiekę medyczną w 4 zakładach opieki zdrowotnej. Na terenie gminy działały 4 apteki, prowadzone były 2 prywatne praktyki lekarskie. W roku szkolnym 2019/2020 w gminie funkcjonowało ogółem 15 placówek systemu oświaty (8 placówek wychowania przedszkolnego i 7 szkół podstawowych).

Działalność kulturalna w gminie skupia się wokół Gminnego Ośrodka Kultury i Rekreacji w Czarnej i jego filii. Na terenie gminy funkcjonuje biblioteka z 5 filiami. Propagowaniu sportu, rozwojowi kultury fizycznej i rekreacji na terenie gminy służy 8 klubów sportowych, w tym 2 uczniowskie i obiekty sportowo-rekreacyjne, w tym m.in. Orlik w Czarnej – hala sportowa i obiekt lekkoatletyczny, stadiony klubowe, boiska szkolne, boiska wiejskie.

Pomoc społeczną w gminie świadczy Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnej, którego działalność często bywa uzupełniana przez współpracę z innymi instytucjami czy organizacjami pozarządowymi, co sprzyja poprawie efektywności działań podejmowanych w celu niwelowania skutków problemów społecznych dotyczących mieszkańców.

Na terenie gminy działa 19 organizacji pozarządowych, które zajmują się m.in. promowaniem tradycji regionu, krzewieniem kultury i sportu oraz integracją środowisk lokalnych.

W 2019 r. w gminie Czarna funkcjonowało 5 parafii Kościoła rzymskokatolickiego.

2.2.2. DEMOGRAFIA

Na koniec 2019 r. gmina Czarna liczyła 11 760 mieszkańców, w tym 6 009 kobiet, które stanowiły 51% ogółu ludności. Gęstość zaludnienia wynosiła 151 osób na 1 km². Szczegółowe dane na temat struktury wiekowej ludności gminy i jej zmian w latach 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 1. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób w wieku przedprodukcyjnym	2 344	2 370	2 418
liczba osób w wieku produkcyjnym	7 332	7 316	7 298
liczba osób w wieku poprodukcyjnym	1 953	2 002	2 044
ogółem	11 629	11 688	11 760

Dane Urzędu Gminy Czarna.

W latach 2017-2019 z roku na rok zwiększała się nieznacznie populacja gminy; rosła liczba dzieci i młodzieży, spadała liczba osób w wieku produkcyjnym, wzrastała liczba osób starszych. W analizowanym okresie wahaniom ulegała liczba urodzeń oraz rosła liczba zgonów. Obliczany na ich podstawie przyrost naturalny był dodatni. Dane dotyczące przyrostu naturalnego w gminie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba urodzeń	153	135	147
liczba zgonów	89	100	103
przyrost naturalny	64	35	44

Dane Urzędu Gminy Czarna.

2.2.3. INFRASTRUKTURA MIESZKANIOWA

W latach 2017-2019 liczba mieszkań komunalnych i socjalnych w gminie pozostawała na tym samym poziomie. Dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Zasoby mieszkaniowe będące w posiadaniu gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba mieszkań komunalnych	4	4	4
liczba osób mieszkających w mieszkaniach komunalnych	10	10	10
przeciętna pow. mieszkania komunalnego	63,73	63,73	63,73
liczba mieszkań socjalnych	1	1	1
liczba osób mieszkających w mieszkaniach socjalnych	0	0	0
przeciętna pow. mieszkania socjalnego	36,19	36,19	36,19

Dane Urzędu Gminy Czarna.

Gospodarstwom domowym, które ze względu na swoją trudną sytuację ekonomiczną nie są w stanie pokrywać całości kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, wypłacane są dodatki mieszkaniowe. W gminie Czarna pomoc ta jest realizowana przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. W latach 2017-2019 nie udzielano w gminie pomocy w tym zakresie.

2.2.4. SYTUACJA NA RYNKU PRACY

Według danych Powiatowego Urzędu Pracy w Łąncucie, w latach 2017-2019 liczba osób bezrobotnych z terenu gminy Czarna spadała, zmniejszał się także udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym. W analizowanym okresie wśród osób pozostających bez pracy ok. połowę stanowiły kobiety. Dane w tym zakresie przedstawia kolejna tabela.

Tabela 4. Bezrobotni w gminie i ich udział w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba bezrobotnych w gminie	587	580	489
udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	8,0%	7,9%	6,7%
liczba bezrobotnych kobiet w gminie	297	286	242
udział kobiet w liczbie bezrobotnych	50,5%	49,3%	49,4%

Dane Powiatowego Urzędu Pracy w Łąncucie.

Uzupełnienie powyższych danych stanowią przedstawione w kolejnej tabeli informacje na temat stopy bezrobocia, jaką odnotowano w latach 2017-2019 w powiecie łąncuckim, województwie podkarpackim i w kraju.

Tabela 5. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
stopa bezrobocia w powiecie łąncuckim	11,5%	11,0%	9,6%
stopa bezrobocia w województwie podkarpackim	9,6%	8,7%	7,9%
stopa bezrobocia w kraju	6,6%	5,8%	5,2%

Dane Głównego Urzędu Statystycznego.

W latach 2017-2019 powiat łąncucki charakteryzował się wyższą w stosunku do województwa podkarpackiego i kraju stopą bezrobocia. Zarówno w powiecie, województwie, jak i w kraju poziom bezrobocia sukcesywnie malał w trakcie rozpatrywanego okresu.

2.2.5. PRZESTĘCZOŚĆ ORAZ DZIAŁANIA PODEJMOWANE NA RZECZ ZAPEWNIENIA BEZPIECZEŃSTWA W GMINIE

Według informacji nadesłanych przez Komendę Powiatową Policji w Łańcucie (Rewir Dzielnicowych) dotyczących przestępczości w gminie Czarna, w 2019 roku na terenie gminy stwierdzono ogółem 109 przestępstw. Dla porównania: w 2017 roku były to 84 przestępstwa, a w 2018 roku – 97. Jeśli chodzi o czyny zabronione popełnione przez sprawców nieletnich, stwierdzono: 1 przypadek w 2018 r. i 1 w 2019 r.

Statystyka przestępstw z podziałem na kategorie za 2019 r. (w nawiasie dane odpowiednio za 2017 r. i 2018 r.) przedstawia się następująco:

- przeciwko życiu i zdrowiu – 5 (1, 3)
- przeciwko wolności – 5 (3, 4)
- przeciwko bezpieczeństwu w komunikacji – 19 (24, 16)
- przeciwko mieniu – 49 (27, 38)
- przeciwko rodzinie i opiece – 7 (5, 22)
- przeciwko wiarygodności dokumentów – 1 (0, 0)
- z ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii – 11 (1, 2)

Funkcjonariusze Policji przeprowadzali na terenie gminy interwencje m.in. w związku z podejrzeniem stosowania przemocy domowej. W wyniku prowadzonych interwencji sporządzono 11 formularzy w ramach procedury „Niebieskiej Karty”.

Teren gminy jest objęty działalnością Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej przy Sądzie Rejonowym w Łańcucie, skąd nadesłano informacje o sprawach prowadzonych w Zespole wobec mieszkańców gminy Czarna.

Nadzory. W 2017 roku ogólna liczba spraw wyniosła 24, a ogólna liczba osób objętych nadzorami – 70, w tym spraw, w których ograniczona została władza rodzicielska było 22 (68 osób). 1 sprawa dotyczyła nieletnich, którzy dokonali czynu karalnego i 1 sprawa nieletnich, którzy prezentują przejawy demoralizacji.

W 2018 r. ogólna liczba nadzorów to 26 (71 osób), w tym ograniczenie władzy rodzicielskiej 24 sprawy (69 osób), 2 sprawy dotyczyły nieletnich, którzy prezentują przejawy demoralizacji.

W 2019 r. ogólna liczba spraw to 32 (87 osób), w tym spraw, w których została ograniczona władza rodzicielska było 28 (83 osoby). 1 sprawa dotyczyła nieletnich, którzy dokonali czynu karalnego, a 3 sprawy dotyczyły nieletnich, którzy prezentują przejawy demoralizacji.

Dozory. W 2017 r. ogólna liczba spraw wyniosła 40, a ogólna liczba osób objętych dozorami – 29, w tym 1 sprawa (1 osoba) dotyczyła warunkowego przedterminowego zwolnienia, 6 spraw (6 osób) warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności. W 2

sprawach 2 osoby dorosłe zostały skazane bez dozoru kuratora, ale z nałożonymi obowiązkami. W 31 sprawach (20 osób) orzeczono karę ograniczenia wolności bądź grzywna została zamieniona na prace społecznie użyteczne.

W 2018 r. ogólna liczba spraw wyniosła 29, a ogólna liczba osób – 20, w tym 1 sprawa (1 osoba) dotyczyła warunkowego przedterminowego zwolnienia, 2 sprawy (2 osoby) warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności, 1 sprawa (1 osoba) warunkowego umorzenia postępowania karnego. W 25 sprawach (16 osób) orzeczono karę ograniczenia wolności bądź grzywna została zamieniona na prace społecznie użyteczne.

W 2019 r. ogólna liczba spraw wyniosła 40, a ogólna liczba osób - 31, w tym 1 sprawa (1 osoba) dotyczyła warunkowego przedterminowego zwolnienia, 6 spraw (5 osób) warunkowego zawieszenia kary pozbawienia wolności. W 2 sprawach 2 osoby dorosłe zostały skazane bez dozoru kuratora, ale z nałożonymi obowiązkami. W 31 sprawach (23 osoby) orzeczono karę ograniczenia wolności bądź grzywna została zamieniona na prace społecznie użyteczne.

2.3. ZASOBY WSPIERAJĄCE RODZINĘ I DZIECKO

2.3.1. JEDNOSTKI WSPARCIA Z TERENU GMINY

Pomoc społeczną rodzinie i dziecku w gminie świadczy **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnej**. W 2019 r. GOPS w Czarnej do realizacji swoich zadań zatrudnił 5 pracowników socjalnych, 1 osobę pełniącą funkcję kierowniczą, 5 pracowników socjalnych, 2 pracowników wykonujących usługi opiekuńcze, 5 pracowników wykonujących specjalistyczne usługi opiekuńcze oraz 7 innych pracowników. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnej na świadczenia z pomocy społecznej w latach 2017-2019 przeznaczył środki finansowe, które przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Środki finansowe wydatkowane przez GOPS na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2017-2019

wielkość wydatków (w zł)	2017	2018	2019
ogółem	14 955 547,47	14 675 132,40	17 462 853,11
w tym na świadczenia pomocy społecznej	831 482,67	836 836,20	903 019,56
w tym na świadczenia rodzinne (obejmuje świadczenia wychowawcze)	14 124 064,80	13 838 296,20	16 559 833,55
na zadania własne gminy	592 209,67	581 144,20	637 281,56
na zadania zlecone gminie	14 363 337,80	14 093 988,20	16 825 571,55

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnej.

W rozpatrywanym okresie wysokość środków finansowych przeznaczonych na pomoc mieszkańcom ulegała wahaniom, ze znacznym wzrostem w 2019 r. Liczba rodzin, którym przyznano świadczenie w latach 2017-2019, zmniejszała się systematycznie. Poniżej zamieszczono dane liczbowe dotyczące beneficjentów objętych przez GOPS wsparciem z zakresu pomocy społecznej w latach 2017-2019.

Tabela 7. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie	463	434	393
liczba rodzin	284	269	252

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnej.

Analiza struktury wiekowej mieszkańców gminy objętych wsparciem przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnej w 2019 r. wykazała, że najliczniejszą grupą wśród odbiorców pomocy społecznej były osoby w wieku 0-17 lat (260 osób). Druga pod względem liczebności była grupa w przedziale 36-45 lat (117 osób), a następną w kolejności grupę beneficjentów stanowili mieszkańcy gminy w wieku 26-35 lat (91 osób).

Najczęstszymi powodami przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019 były: ubóstwo, bezrobocie oraz niepełnosprawność. We wszystkich przypadkach na przestrzeni rozpatrywanego okresu nastąpił spadek liczby rodzin korzystających ze wsparcia z tych powodów.

Istotnym powodem udzielania mieszkańcom gminy wsparcia z pomocy społecznej była długotrwała lub ciężka choroba. Liczba rodzin i osób w rodzinach, którym w tym przypadku udzielono pomocy zwiększała się z roku na rok. Zauważalnymi powodami przyznawania wsparcia była bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz potrzeba ochrony macierzyństwa. Liczba rodzin i osób w rodzinach w obu przypadkach ulegała wahaniom, przy czym, szczególnie w odniesieniu do potrzeby ochrony macierzyństwa, można mówić o tendencji wzrostowej.

Znacznie mniejszy był zakres pomocy przyznanej z powodu bezdomności, przemocy w rodzinie, alkoholizmu czy zdarzeń losowych. Ograniczał się do kilku pojedynczych przypadków na przestrzeni rozpatrywanego okresu. Poniższa tabela przedstawia szczegółowe dane na temat liczby rodzin i osób w rodzinach korzystających ze wsparcia oraz przyczyn przyznawania pomocy przez GOPS w Czarnej w latach 2017-2019.

Tabela 8. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019

powód przyznania pomocy	liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019
ubóstwo	218	170	155	620	480	418

bezdomność	3	2	3	3	2	3
potrzeba ochrony macierzyństwa	16	11	25	92	70	147
bezrobocie	193	164	125	595	500	375
niepełnosprawność	106	104	98	275	266	255
długotrwała lub ciężka choroba	56	75	79	159	208	227
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego – ogółem	85	29	34	345	108	131
przemoc w rodzinie	0	2	0	0	8	0
alkoholizm	1	0	1	3	0	1
narkomania	0	0	1	0	0	1
trudności w przystosowaniu do życia po opuszczeniu zakładu karnego	0	2	1	0	2	1
zdarzenie losowe	0	1	1	0	4	4
sytuacja kryzysowa	0	0	0	0	0	0
klęska żywiołowa lub ekologiczna	0	0	1	0	0	2

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnej.

Problemy, jakie dotykały rodzin, będące jednym z warunków udzielania świadczeń z pomocy społecznej, wpływały nie tylko na wysokość pomocy finansowej, ale także na formę udzielanego przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnej wsparcia. W latach 2017-2019 na terenie gminy Czarna najwięcej rodzin korzystało z pomocy finansowej (głównie w formie zasiłków), a ich liczba systematycznie spadała na przestrzeni tego okresu. W nieco mniejszym stopniu mieszkańcom gminy przyznawano pomoc w formie pracy socjalnej, przy czym liczba rodzin, które otrzymały ten rodzaj wsparcia, rosła z roku na rok. Mieszkańcom przyznawano także pomoc rzeczową, która najczęściej świadczona była w postaci posiłków, odzieży bądź sprzętów codziennego użytku; a liczba rodzin, którym przyznano tego rodzaju pomoc, spadała w trakcie rozpatrywanego okresu.

Znacznie mniejsze rozmiary miała pomoc świadczona w formie usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych, poradnictwa specjalistycznego oraz schronienia. Liczba beneficjentów objętych tymi rodzajami wsparcia nieznacznie wzrastała w analizowanym okresie. Dane dotyczące form wsparcia udzielonego mieszkańcom gminy w latach 2017-2019 przedstawia kolejna tabela.

Tabela 9. Rodzaje wsparcia udzielanego przez GOPS w latach 2017-2019

formy pomocy	liczba osób, którym przyznano decyzją administracyjną świadczenie			liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
	2017	2018	2019	2017	2018	2019	2017	2018	2019
pieniężna	250	233	220	246	232	218	685	666	610

rzeczowa	218	208	182	127	121	107	509	473	419
praca socjalna	X	X	X	181	201	216	560	558	601
poradnictwo specjalistyczne	X	X	X	0	2	2	0	2	7
schronienie	0	1	2	0	1	2	0	1	2
usługi opiekuńcze	8	12	12	8	12	12	9	12	13
specjalistyczne usługi opiekuńcze	2	3	6	2	3	5	6	11	20
odpłatność za pobyt w domu pomocy społecznej	2	2	3	X	X	X	X	X	X

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnej.

Dodatkową formą pomocy jest **kontrakt socjalny**, czyli umowa zawarta przez pracownika socjalnego z rodziną lub osobą ubiegającą się o pomoc. Celem kontraktu jest przezwyciężenie trudnej sytuacji życiowej i przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu. Kontrakt określa zobowiązania i uprawnienia obu stron, a do wykonywania pewnych działań w oznaczonym terminie zobowiązują się zarówno osoba korzystająca ze świadczeń, jak i pracownik socjalny. W 2017 r. zawarto 10 kontraktów, w 2018 r. 8 i w 2019 r. 10.

Istotnym wsparciem dla rodzin jest pomoc asystenta rodziny, który – zgodnie z postanowieniami ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej – przydzielany jest rodzinie na wniosek sądu bądź pracownika socjalnego na podstawie przeprowadzonego rodzinnego wywiadu środowiskowego, po otrzymaniu informacji o trudnościach rodziny w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych (z uwzględnieniem takich problemów, jak brak pracy, nałogi czy inne trudności, które mogą mieć wpływ na zagrożenie bezpieczeństwa dziecka). W 2019 r. 10 rodzin z gminy, w których wychowywało się 21 dzieci, skorzystało z pomocy asystenta rodziny. Poniższa tabela zawiera dane dotyczące pracy asystenta rodziny w gminie w latach 2017-2019.

Tabela 10. Asystenci rodziny w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba asystentów rodziny	1	1	1
liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny	6	9	10
liczba dzieci w tych rodzinach	13	16	21
przeciętny czas pracy z rodziną (miesięcznie)	9	8	9
koszty ponoszone przez gminę z tytułu zatrudnienia asystenta rodziny (w zł)	8 500,00	13 010,00	15 568,23

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnej.

W 2019 r. środki finansowe na zatrudnienie asystenta rodziny pochodziły w części z dotacji uzyskanej w ramach konkursu Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej „Program asystent rodziny i koordynator pieczy zastępczej na rok 2019”. Gmina Czarna

otrzymała środki w kwocie 9 514,02 zł, natomiast ze środków własnych wydatkowano kwotę 15 568,23 zł.

W 2019 r. asystent rodziny uczestniczył w szkoleniach „Depresja dzieci i młodzieży oraz inne zaburzenia psychiczne”, „Trening umiejętności w prowadzeniu mediacji rodzinnych”, „Niebieska Karta – problemy i wątpliwości” oraz w cyklicznych spotkaniach w ramach grupy wymiany doświadczeń asystentów rodziny z województwa podkarpackiego, a także w szkoleniach organizowanych przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną w Łańcucie.

Należy dodać, iż zgodnie z ustawą z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „**Za Życiem**”, prawo do skorzystania z pomocy i wsparcia asystenta rodziny mają również:

- kobiety w ciąży i ich rodziny;
- rodziny, w których przyjdzie albo przyszło na świat ciężko chore dziecko;
- kobiety, które otrzymały informację o tym, że ich dziecko może umrzeć w trakcie ciąży lub porodu;
- kobiety, których dziecko zmarło bezpośrednio po porodzie na skutek wad wrodzonych.

Asystent rodziny koordynuje poradnictwo na wniosek tych osób i rodzin, a do jego zadań w szczególności należy:

- wsparcie i towarzyszenie emocjonalne;
- zapoznanie kobiety i/lub rodziny z informacjami dotyczącymi możliwości otrzymania wsparcia;
- opracowanie wspólnie z kobietą i/lub rodziną indywidualnego katalogu możliwego wsparcia;
- poradnictwo w zakresie zapewnienia odpowiednich świadczeń opieki zdrowotnej dla kobiety w okresie ciąży, porodu i połogu, ze szczególnym uwzględnieniem kobiet w ciąży powikłanej oraz w sytuacji niepowodzeń położniczych;
- poradnictwo w zakresie zapewnienia odpowiednich świadczeń opieki zdrowotnej dla dziecka ze szczególnym uwzględnieniem dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu;
- występowanie na podstawie pisemnego upoważnienia w imieniu osób i na ich żądanie do różnych podmiotów w celu umożliwienia im skorzystania ze wsparcia.

Na podstawie ustawy o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo

nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu, przyznaje się na to dziecko **jednorazowe świadczenie w wysokości 4 000 zł**. Świadczenie przysługuje matce lub ojcu dziecka, opiekunowi prawnemu albo opiekunowi faktycznemu dziecka bez względu na dochód. W analizowanym okresie w gminie Czarna przyznano 1 świadczenie w 2017 r., 2 świadczenia w 2018 r. oraz 1 takie świadczenie w 2019 r.

GOPS w Czarnej przyznawał mieszkańcom gminy **świadczenia rodzinne**. Prawo do tych świadczeń przysługuje obywatelom polskim oraz cudzoziemcom, jeżeli zamieszkują na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez okres zasiłkowy, w którym otrzymują świadczenia rodzinne. Przyznawanie świadczeń rodzinnych uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego, z wyjątkiem jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia się dziecka oraz zasiłku pielęgnacyjnego, które przysługują niezależnie od wysokości dochodów uzyskiwanych przez rodzinę. Szczegółowe dane w tym zakresie prezentują poniższe tabele.

Tabela 11. Wydatki na świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
wielkość wydatków na świadczenia rodzinne (w zł)	4 324 616,75	4 438 870,99	4 467 579,28
liczba rodzin, którym decyzją przyznano świadczenia	1 670	1 630	1 534

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnej.

Tabela 12. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2017-2019

rodzaj świadczenia rodzinnego	liczba przyznanych świadczeń w poszczególnych latach		
	2017	2018	2019
zasiłek rodzinny	13 402	12 722	11 500
dodatki do zasiłku rodzinnego:			
dodatek do zasiłku z tytułu urodzenia dziecka	70	59	51
dodatek do zasiłku z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	487	446	333
dodatek do zasiłku z tytułu samotnego wychowywania dziecka	324	282	252
dodatek do zasiłku z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	795	807	759
dodatek do zasiłku z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	711	709	639
dodatek do zasiłku z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	1 800	1 677	1 631
dodatek do zasiłku z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1 737	1 778	1 822
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka	146	122	131
świadczenia opiekuńcze:			
zasiłek pielęgnacyjny	3 431	3 641	3 846
świadczenie pielęgnacyjne	585	652	705

specjalny zasiłek opiekuńczy	339	405	366
zasiłek dla opiekuna	137	132	105
świadczenie rodzicielskie	422	473	388
razem	24 386	23 905	22 528

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnej.

W latach 2017-2019 wielkość środków finansowych, jakie przeznaczano na świadczenia rodzinne, rosła, jednocześnie malała liczba rodzin, którym decyzją przyznano tego rodzaju świadczenia. Ogólna liczba świadczeń rodzinnych przyznanych mieszkańcom gminy w latach 2017-2019 zmniejszała się.

Podstawowym świadczeniem rodzinnym przyznawanym mieszkańcom gminy był zasiłek rodzinny, który służy częściowemu pokryciu wydatków na utrzymanie dziecka. Najczęściej przyznawanymi dodatkami do zasiłku rodzinnego były: dodatek z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania, z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej oraz z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego.

Poza zasiłkiem rodzinnym najczęściej przyznawanym mieszkańcom gminy świadczeniem rodzinnym był zasiłek pielęgnacyjny, który przyznaje się w celu częściowego pokrycia wydatków wynikających z konieczności zapewnienia opieki dla osoby niezdolnej do samodzielnej egzystencji.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnej udzielał także wsparcia w formie **świadczenia alimentacyjnego**, które przyznawane jest na warunkach określonych w ustawie z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów. Do świadczenia z funduszu alimentacyjnego ma prawo osoba uprawniona do alimentów od rodzica na podstawie tytułu wykonawczego pochodzącego lub zatwierdzonego przez sąd, jeżeli egzekucja okazała się bezskuteczna. Przyznanie prawa do świadczenia z funduszu alimentacyjnego uzależnione jest od spełnienia kryterium dochodowego. Szczegółowe dane w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 13. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba osób, którym decyzją przyznano świadczenie alimentacyjne	53	45	36
liczba przyznanych świadczeń alimentacyjnych	689	599	485
wielkość wydatków na świadczenia alimentacyjne (w zł)	261 830,00	232 583,00	199 410,00

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnej.

Na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci wypłacane są również **świadczenia wychowawcze**. Ich celem jest częściowe pokrycie

wydatków związanych z wychowywaniem dziecka, w tym z opieką nad nim i zaspokojeniem jego potrzeb życiowych. W 2019 r. w ramach Programu Rodzina 500+ wypłacono rodzinom z gminy świadczenia na łączną kwotę **11 593 503,55 zł**. W 2019 r. ustalone prawo do świadczenia miało 1 496 rodzin. Świadczeniem zostało objętych 2 477 dzieci.

W 2019 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnej wypłacał świadczenie „**Dobry start**”, ustanowione Rozporządzeniem Rady Ministrów w sprawie szczegółowych warunków realizacji rządowego programu „Dobry start” z dnia 30 maja 2018 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 1061 z późn. zm.). Świadczenie w wysokości 300 złotych, bez względu na dochody, otrzymują jednorazowo rodziny na każde dziecko uczące się w szkole. Świadczenie „Dobry start” trafiło do 1 076 rodzin i objęło łącznie 1 569 dzieci, a wartość wypłaconych świadczeń wyniosła 470 700,00 zł.

W ramach programu „**Pomoc państwa w zakresie dożywiania**” z pomocy skorzystało 302 dzieci i 361 osób dorosłych w 2017 r. oraz 297 dzieci i 315 osób dorosłych w 2018 r., natomiast w ramach programu „**Posilek w szkole i w domu**”, który zastąpił poprzednio realizowany program, pomoc otrzymało 257 dzieci i 314 osób dorosłych w 2019 r.

W 2019 r. wydano rodzinom z terenu gminy Czarna 435 **Kart Dużej Rodziny**. Prawo do posiadania Karty Dużej Rodziny, na mocy ustawy z dnia 5 grudnia o Karcie Dużej Rodziny, przysługuje członkowi rodziny wielodzietnej, w której rodzice (rodzic lub małżonek rodzica) mają na utrzymaniu co najmniej troje dzieci:

1. w wieku do 18 roku życia;
2. w wieku do 25 roku życia w przypadku, gdy dziecko się uczy;
3. bez ograniczeń wiekowych – w przypadku dzieci legitymujących się orzeczeniem o umiarkowanym albo znacznym stopniu niepełnosprawności.

Dane na temat Kart Dużej Rodziny w gminie Czarna zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 14. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba wydanych kart	204	181	435
liczba rodzin objętych wsparciem	45	38	165
liczba dzieci w rodzinach objętych wsparciem	130	112	166

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnej.

W latach 2017-2019 liczba rodzin objętych opieką GOPS malała, osiągając największą wartość w 2017 r. – 374 rodziny. Wahala się natomiast liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy Ośrodka. Dane w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 15. Rodziny objęte opieką Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba rodzin objętych opieką ośrodka	374	319	315
liczba rodzin z dziećmi objętych opieką ośrodka	178	145	126
liczba rodzin z dziećmi, w których zidentyfikowano trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych	85	29	34

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnej.

W roku 2017 gmina ponosiła odpłatność za jedenaścioro dzieci przebywających w pieczy zastępczej, w latach 2018-2019 gmina ponosiła odpłatność za siedmioro dzieci przebywających w pieczy zastępczej, co znajdowało przełożenie na koszty ponoszone przez gminę z tytułu pieczy zastępczej. Na terenie gminy funkcjonowało w roku 2017 siedem rodzin zastępczych, a w latach 2018-2019 osiem rodzin zastępczych. Dane w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Tabela 16. Piecza zastępcza w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba dzieci w pieczy zastępczej, za które gmina ponosiła odpłatność	11	7	7
koszty ponoszone przez gminę z tytułu pieczy zastępczej (w zł)	38 907,86	30 513,23	31 662,66
liczba rodzin zastępczych funkcjonujących na terenie gminy	7	8	8

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnej.

Pracownicy socjalni GOPS w Czarnej na bieżąco monitorowali sytuację dzieci i rodzin zagrożonych kryzysem lub przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W tym zakresie współpracowali z pedagogami szkolnymi, pracownikami ochrony zdrowia, kuratorami sądowymi, członkami ZI, Policją oraz przedstawicielami instytucji, które mają kontakt z rodziną.

Pomoc osobom dotkniętym problemami uzależnień i przemocy w rodzinie świadczy **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czarnej**. W latach 2017-2019 członkowie GKRPA przeprowadzili odpowiednio: 12, 9 i 11 rozmów interwencyjno-motywujących z osobami uzależnionymi. GKRPA występowała również do sądu z wnioskami o podjęcie leczenia odwykowego (dla 6, 7 i 8 osób uzależnionych od alkoholu w latach 2017-2019). W analizowanym okresie GKRPA skontaktowała się z 14 osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie.

Gmina Czarna w 2019 r. przeznaczyła 136 734,94 zł na profilaktykę i rozwiązywanie problemów alkoholowych, 6 197,00zł na profilaktykę i rozwiązywanie problemów narkomanii oraz 4 717,39 zł na przeciwdziałanie przemocy w rodzinie.

Działania w obszarze profilaktyki i przeciwdziałania problemom wynikającym z uzależnień i przemocy w rodzinie powinny przebiegać w ścisłej współpracy wszystkich powołanych do tego instytucji i organizacji. Niezbędne jest dokładne rozpoznanie danego problemu i okoliczności jego występowania oraz zapewnienie ciągłości i koordynacji czynności podejmowanych wcześniej, m.in. w ramach prac Zespołu Interdyscyplinarnego.

Przeciwdziałanie problemom wynikającym z uzależnień i przemocy w rodzinie umożliwiającą i normującą odpowiednie akty prawne, a do podstawowych w tym zakresie należy Rozporządzenie Rady Ministrów z 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskiej Karty” oraz Rozporządzenie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z 31 marca 2011 r. w sprawie procedury przy wykonywaniu czynności odebrania dziecka z rodziny w razie bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie.

W ujawnionych przypadkach stosowania przemocy w rodzinie lub uzasadnionego podejrzenia, że w danej rodzinie dochodzi do przemocy, wdrażana i prowadzona jest procedura „Niebieskiej Karty”. Obejmuje ona ogół czynności podejmowanych przez przedstawicieli GOPS-u, Policji, oświaty, ochrony zdrowia, GKRPA i organizacji pozarządowych, a wszystkie te działania koordynuje Przewodniczący Zespołu Interdyscyplinarnego we współpracy z członkami grup roboczych. **Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Czarnej** pełni więc niezwykle istotną rolę w profilaktyce i rozwiązywaniu problemów uzależnień oraz przemocy w rodzinie. Szczegółowe dane na temat działalności Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie Czarna przedstawia poniższa tabela.

Tabela 17. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba członków Zespołu Interdyscyplinarnego	11	11	11
liczba spotkań ZI w ciągu roku	4	5	4
liczba spotkań grup roboczych ZI	65	65	68
liczba złożonych do ZI „Niebieskich Kart”	23	20	12
^{w tym} sporządzonych przez Policję	23	20	11
^{w tym} sporządzonych przez pracowników socjalnych	0	0	1
liczba zamkniętych „Niebieskich Kart”	23	9	17
liczba spraw toczących się w ZI z lat wcześniejszych	14	10	13
liczba spraw sądowych	7	8	7
zakończonych wyrokiem skazującym na osadzenie w zakładzie karnym	0	1	2
zakończonych wyrokiem w zawieszeniu	2	0	2
umorzonych	1	0	2

Dane Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Czarnej.

Poniższa tabela przedstawia listę podmiotów wspierających rodziny i dzieci z gminy Czarna działających na jej terenie.

Tabela 18. Podmioty wspierające rodziny i dzieci z gminy działające na jej terenie

lp.	nazwa podmiotu	adres podmiotu
1.	Urząd Gminy	37-125 Czarna 260
2.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnej	
3.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	
4.	Zespół Interdyscyplinarny	
5.	Gminny Ośrodek Kultury i Rekreacji	
6.	Gminna Biblioteka Publiczna	37-125 Czarna 262
7.	Gabinet Lekarza POZ	37-125 Czarna 262B
8.	CM w Łąncucie Poradnia POZ w Krzemienicy	37-127 Krzemienica 676
9.	NZOZ VENA-AN	37-100 Dąbrówki 210
10.	Indywidualna Praktyka Lekarska	37-126 Medynia Głogowska 557
11.	Zespół Szkół w Czarnej	37-125 Czarna 857
	Publiczne Przedszkole nr 1 w Czarnej	37-125 Czarna 613
	Publiczne Przedszkole nr 2 w Czarnej	37-125 Czarna 259
12.	Zespół Szkół w Krzemienicy	37-127 Krzemienica 613
13.	Zespół Szkół w Medyni Łańcuckiej	37-126 Medynia Głogowska Medynia Łańcucka 105
14.	Zespół Szkół w Medyni Głogowskiej	37-126 Medynia Głogowska 426
15.	Zespół Szkół w Zalesiu	37-126 Medynia Głogowska Zalesie 123
16.	Zespół Szkół w Woli Małej	37-100 Łącut Wola Mała 160
17.	Zespół Szkół w Dąbrówkach	37-100 Łącut Dąbrówki 211
18.	Parafia p.w. Imienia Najświętszej Maryi Panny w Czarnej	37-125 Czarna 618
19.	Parafia p.w. Nawiedzenia NMP w Medyni Głogowskiej	37-126 Medynia Głogowska 487
20.	Parafia p.w. Matki Bożej Pocieszenia w Krzemienicy	37-127 Krzemienica 685
21.	Parafia p.w. Matki Boskiej Królowej Polski w Dąbrówkach	37-100 Łącut Dąbrówki 227
22.	Kościół filialny parafii p.w. Św. Józefa w Łąncucie Kaplica w Woli Małej	37-100 Łącut Wola Mała 19
23.	Stowarzyszenie Rodziców „Z dziećmi dla dzieci” w Dąbrówkach	37-100 Łącut Wola Dalsza 591
24.	Stowarzyszenie Inicjatywy Czarneńskiej „Szaba”	37-125 Czarna 795
25.	Stowarzyszenie „Klub Kobiet”	37-126 Medynia Głogowska Medynia Łańcucka 403
26.	Stowarzyszenie na rzecz Rozwoju i Wiedzy WIR-Kopernik	37-125 Czarna 857
27.	Stowarzyszenie Rozwoju i Twórczości Artystycznej VIVE	37-127 Krzemienica 673
28.	Uczniowski Klub Sportowy ”Sokół”	37-125 Czarna 857
29.	Uczniowski Klub Sportowy „Czarna Szekla”	37-126 Medynia Głogowska Pogwizdów 403
30.	Dom Spokojnej Starości „Leśne Zacisze”	37-100 Łącut Dąbrówki 431

31.	Ochotnicza Straż Pożarna – jednostki w pięciu miejscowościach gminy	teren gminy Czarna
-----	---	--------------------

Dane Urzędu Gminy Czarna.

2.3.2. JEDNOSTKI WSPARCIA SPOZA GMINY

Mieszkańcy gminy Czarna oprócz podmiotów działających lokalnie, mogą korzystać ze wsparcia instytucji ponadlokalnych, regionalnych i ogólnopolskich. Poniższa tabela przedstawia wykaz podmiotów wspierających rodziny i dzieci z gminy Czarna usytuowanych poza gminą.

Tabela 19. Jednostki wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie spoza gminy

lp.	nazwa jednostki	adres
1.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	ul. Mickiewicza 3, 37-100 Łańcut
2.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie	ul. Piłsudskiego 70/5, 37-100 Łańcut
3.	Powiatowy Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności	
4.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej	
5.	Powiatowy Urząd Pracy	ul. Piłsudskiego 9, 37-100 Łańcut
6.	Sąd Rejonowy, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej	ul. Grunwaldzka 10, 37-100 Łańcut
7.	Prokuratura Rejonowa	
8.	Komenda Powiatowa Policji	ul. Traugutta 13, 37-100 Łańcut
9.	Centrum Medyczne, Poradnia Leczenia Uzależnień	ul. Paderewskiego 5, 37-100 Łańcut
10.	Specjalistyczny Ośrodek Wsparcia dla Ofiar Przemocy w Rodzinie	ul. Łukasiewicza 3, 37-310 Nowa Sarzyna
11.	Okręgowy Ośrodek Pomocy Osobom Poszkodowanym Przestępstwem	ul. Fredry 4/58, 35-061 Rzeszów
12.	Podkarpacki Ośrodek Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego – punkt pomocy prawnej	
13.	Dzienny Dom Opieki dla Seniora	ul. Paderewskiego 5, 37-100 Łańcut
14.	Środowiskowy Dom Samopomocy w Łańcucie z filią w Rakszawie	ul. Piłsudskiego 70, 37-100 Łańcut
15.	Towarzystwo Pomocy im. Św. Brata Alberta, Koło w Łańcucie	ul. Ottona z Pilczy 2, 37-100 Łańcut
16.	Ogólnopolskie Pogotowie dla Ofiar Przemocy w Rodzinie „Niebieska Linia”	ul. Korotyńskiego 13, 02-121 Warszawa

Dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnej.

Mieszkańcy gminy korzystają ze wsparcia **Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łańcucie**. Dane dotyczące działalności PCPR w odniesieniu do mieszkańców gminy Czarna w zakresie pieczy zastępczej w latach 2017-2019 przedstawia tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 20. Działalność PCPR-u w odniesieniu do mieszkańców gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba dzieci z gminy zgłoszonych do adopcji	0	0	0
liczba dzieci z gminy adoptowanych	0	0	0
liczba dzieci z gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych/ rodzinnych domach dziecka	0	0	1
liczba dzieci z gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo- wychowawczych	0	0	0
liczba dzieci z gminy przebywających w rodzinach zastępczych	11	9	9
liczba dzieci z gminy przebywających w placówkach opiekuńczo- wychowawczych	5	5	4
liczba rodzin zastępczych/ rodzinnych domów dziecka, które objęły opieką dzieci z gminy	8	7	7
liczba usamodzielnionych dzieci z gminy	0	1	0
liczba dzieci, które powróciły do rodzin biologicznych	0	0	0

Dane Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Łańcucie.

Dzieci i rodziny z gminy objęte są także wsparciem **Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Łańcucie**. Do poradni zazwyczaj kierują nauczyciele z placówek systemu oświaty, którzy zauważyli u dzieci niepokojące objawy lub zachowania. Dzieci i młodzież mogą korzystać z usług specjalistów – m.in. psychologa, pedagoga, terapeuty oraz logopedy.

Placówka oferuje dzieciom i młodzieży różne formy wsparcia, m.in.: indywidualne lub grupowe zajęcia terapeutyczne, grupy wsparcia, prowadzenie mediacji, interwencje kryzysowe, porady i konsultacje, realizuje zadania m.in. poprzez: konsultację, diagnozę, terapię, doradztwo, wydawanie opinii i orzeczeń, a także przez działalność profilaktyczną i informacyjną. W roku szkolnym 2019/2020 poradnia objęła różnymi rodzajami wsparcia dzieci i młodzież z terenu gminy Czarna. Pomoc, jaką Poradnia oferowała dzieciom i młodzieży dotyczyła ogółem 90 osób i obejmowała: badania diagnostyczne (psychologiczno-pedagogiczne, logopedyczne); różnorodne formy terapii; orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego (13); orzeczenia o potrzebie indywidualnego nauczania (2).

Mieszkańcy gminy Czarna mogli korzystać ze wsparcia **Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Łańcucie**, który wydaje orzeczenia o niepełnosprawności oraz o stopniu niepełnosprawności. Dane w tym zakresie odnoszące się do lat 2017-2019 zawiera tabela zamieszczona poniżej.

Tabela 21. Działalność Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w odniesieniu do mieszkańców gminy w latach 2017-2019

zakres danych	2017	2018	2019
liczba orzeczeń o stopniu niepełnosprawności, w tym:	131	169	133

liczba orzeczeń o znacznym stopniu niepełnosprawności	23	42	37
liczba orzeczeń o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	55	79	56
liczba orzeczeń o lekkim stopniu niepełnosprawności	53	48	40

Dane Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w Łąncucie.

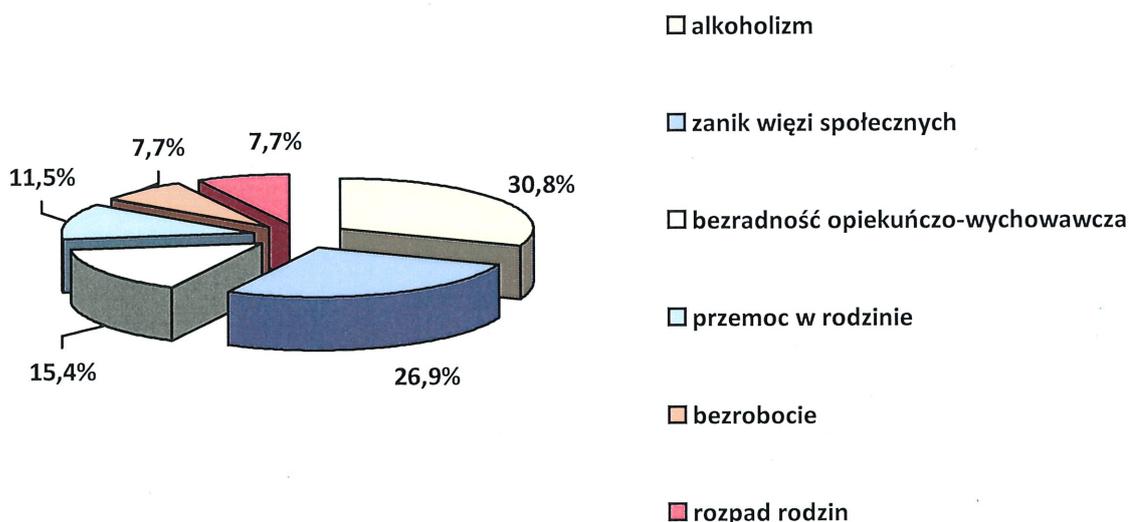
2.4. BADANIA ANKIETOWE

Analiza sytuacji rodziny i dziecka w środowisku lokalnym została pogłębiona z pomocą badań ankietowych przeprowadzonych wśród mieszkańców oraz w placówkach oświatowych funkcjonujących na terenie gminy.

2.4.1. BADANIA ANKIETOWE PRZEPROWADZONE WŚRÓD MIESZKAŃCÓW

Do analizy przedłożono 14 wypełnionych anonimowo ankiet, w których badani odnieśli się do wybranych zagadnień dotyczących sytuacji społecznej w gminie. Respondentów poproszono o wskazanie problemów, które najbardziej uwidaczniają się w gminie i rzutują na prawidłowe funkcjonowanie rodzin. Ankietowani najczęściej wskazywali alkoholizm, w dalszej kolejności zanik więzi społecznych i bezradność opiekuńczo-wychowawczą, a następnie przemoc w rodzinie, bezrobocie, rozpad rodzin. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 3. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie?

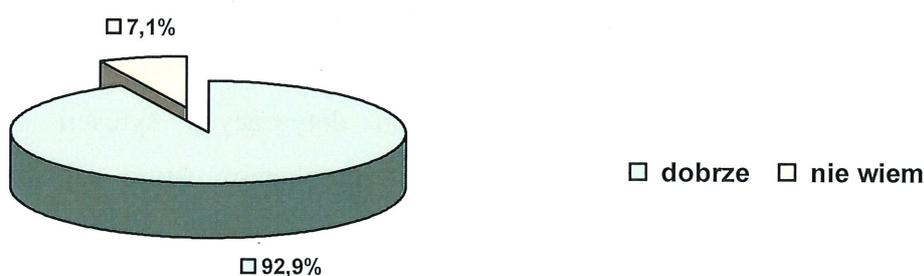

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Do listy problemów i niekorzystnych zjawisk dostrzeganych w gminie respondenci w formie pojedynczych głosów dodali: dewastację środowiska naturalnego, starzenie się społeczności i brak opieki nad osobami starszymi ze strony rodziny oraz uzależnienie dzieci i młodzieży od internetu.

Uczestnicy badania dobrze ocenili ofertę edukacyjną szkół, przyznali tym samym, że zaspokaja ona ich oczekiwania i potrzeby. Ponad 85% ankietowanych stwierdziło, że oferta opieki przedszkolnej zaspokaja potrzeby w tym zakresie. 7% uczestników badania nie podziela tej opinii, taki sam odsetek nie ma zdania w tej sprawie. Jeśli chodzi o wypowiedzi na temat oferty opieki nad dziećmi do lat 3, to 28% badanych wyraziło pozytywne opinie. Ponad 21% oceniło, że ta oferta nie zaspokaja potrzeb mieszkańców. Jednak połowa ankietowanych nie była w tej sprawie zorientowana. Rozkład odpowiedzi na pytanie dotyczące oferty w zakresie edukacji prezentuje poniższy wykres.

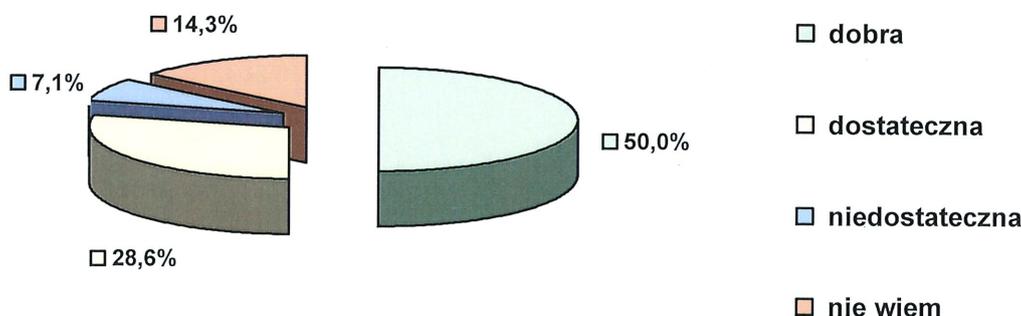
Wykres 4. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Badanie ankietowe uwzględniło również ocenę oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej w gminie. Zdecydowana większość (78,6%) ankietowanych pozytywnie oceniła obecną ofertę kulturalną w gminie. Przeciwnego zdania było 7,1% badanych. Opinii w tej sprawie nie przedstawiło ok. 14% respondentów. Rozkład uzyskanych odpowiedzi prezentuje poniższy wykres

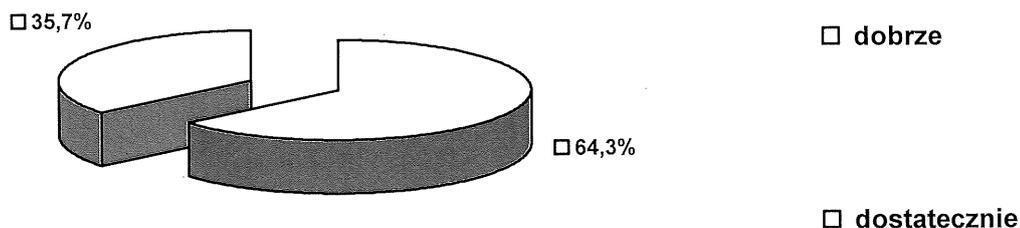
Wykres 5. Jaka jest według Pani / Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w gminie?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Bardzo pozytywnie oceniona została przez uczestników badania oferta sportowo-rekreacyjna, bowiem ponad 64% ankietowanych uznało ją za dobrą, a blisko 36% respondentów przyznało, że jest dostateczna. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

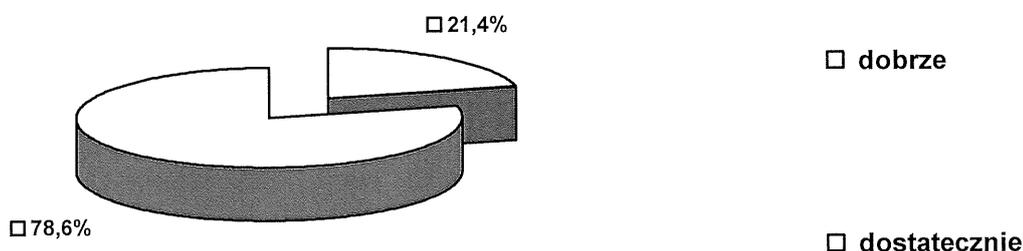
Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie sportu i rekreacji?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Ocenię respondentów poddano także ofertę w zakresie ochrony zdrowia w gminie. Zdaniem 78,6% ankietowanych jest ona dostateczna, a kolejne 21,4% respondentów stwierdziło, że jest dobra. Rozkład uzyskanych odpowiedzi prezentuje poniższy wykres.

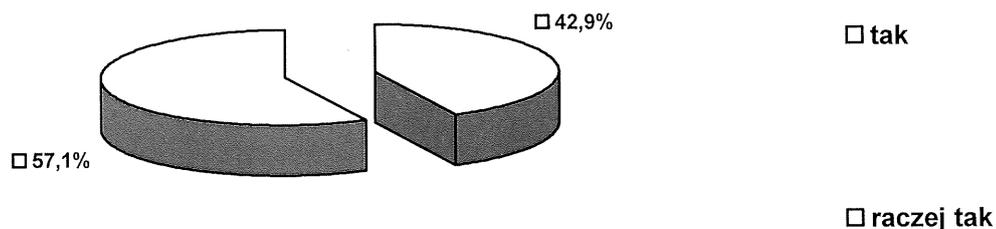
Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie ochrony zdrowia?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

W badaniu poruszono także kwestię poczucia bezpieczeństwa w miejscu zamieszkania. Wszyscy ankietowani stwierdzili, że w miejscu zamieszkania czują się bezpiecznie lub raczej bezpiecznie. Rozkład odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 8. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?

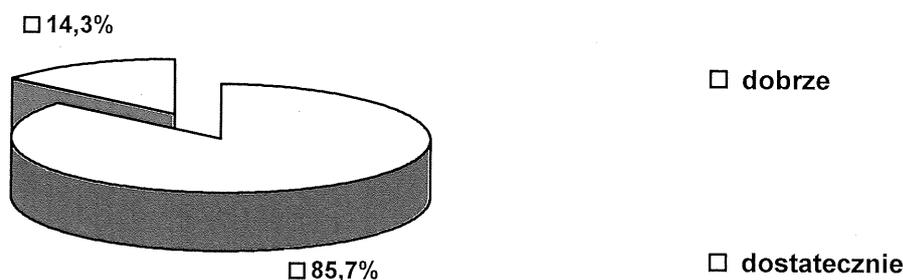

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Uczestników badania ankietowego poproszono również o ocenę poziomu zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy. Na podstawie uzyskanych odpowiedzi można domniemywać,

iż Czarna to dobre miejsce do życia, a ankietowani są zadowoleni z bycia mieszkańcami gminy. Rozkład uzyskanych odpowiedzi ilustruje poniższy wykres.

Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia swój poziom zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy?

Dane z badań ankietowych przeprowadzonych w środowisku lokalnym.

Ankietowani zostali zapytani również o działania i inicjatywy, których brakuje w gminie, a które mogłyby integrować, aktywizować lokalną społeczność czy też przyczynić się do łagodzenia bądź rozwiązywania lokalnych problemów społecznych oraz pełniejszego zaspokojenia potrzeb mieszkańców. Odpowiadając, ankietowani szczególny nacisk położyli na konieczność organizowania, adresowanych do wszystkich grup mieszkańców imprez kulturalnych, okolicznościowych, sportowych, akcji charytatywnych oraz inicjatyw w zakresie ochrony środowiska naturalnego.

Wskazując działania, które mogłyby przyczynić się do łagodzenia bądź rozwiązywania problemów społecznych oraz zaspokojenia potrzeb mieszkańców, uczestnicy badania wymieniali najczęściej konieczność utworzenia miejsca spotkań i dziennego pobytu dla osób starszych i niepełnosprawnych, większej ilości miejsc rekreacji dla rodzin, budowę chodników w każdej wsi oraz organizowania spotkań z przedstawicielami władz, gdzie mieszkańcy poszczególnych wsi mogliby zgłosić problemy, z jakimi mają do czynienia na co dzień.

2.4.2. BADANIA ANKIETOWE W PLACÓWKACH OŚWIATOWYCH

Analizie sytuacji dziecka i rodziny w gminie posłużyły również badania ankietowe przeprowadzone w funkcjonujących na jej terenie placówkach systemu oświaty. Pomogły one zdiagnozować środowisko szkolne i rodzinne uczniów m.in. pod kątem występowania negatywnych zachowań i zjawisk o charakterze patologicznym, nadto pozwoliły uzyskać informacje na temat prowadzonych w szkołach działań opiekuńczo-wychowawczych,

i profilaktycznych. W sumie do analizy przedłożono 7 ankiet przekazanych z następujących placówek:

- Zespół Szkół w Czarnej (liczba uczniów: 165, liczba nauczycieli: 20)
- Zespół Szkół w Krzemienicy (liczba uczniów: 370, liczba nauczycieli: 34)
- Zespół Szkół w Medyni Głogowskiej (liczba uczniów: 185, liczba nauczycieli: 30)
- Zespół Szkół w Medyni Łańcuckiej (liczba uczniów: 133, liczba nauczycieli: 25)
- Zespół Szkół w Woli Małej (liczba uczniów: 54, liczba nauczycieli: 20)
- Zespół Szkół w Zalesiu (liczba uczniów: 66, liczba nauczycieli: 18)
- Zespół Szkół w Dąbrówkach (liczba uczniów: 197, liczba nauczycieli: 23).

Zasoby i oferta szkolna

Z analizy ankiet wynika, iż wszystkie placówki zatrudniają pedagoga, z porad logopedy mogą skorzystać uczniowie 5 szkół, zaś z pomocy doradcy zawodowego – uczniowie w 2 placówkach. 1 szkoła zapewnia opiekę pielęgniarską (pielęgniarkę zatrudnia podmiot zewnętrzny). Uczniowie wszystkich placówek mogą korzystać z sali gimnastycznej oraz boiska sportowego, mają także dostęp do Internetu. W żadnej ze szkół nie utworzono klas integracyjnych. Dożywianie uczniów prowadzą wszystkie placówki systemu oświaty z terenu gminy. Wszystkie szkoły zapewniają dzieciom opiekę w ramach zajęć świetlicowych, a 2 spośród nich organizują nauczanie indywidualne. Wszystkie placówki oświatowe mają w swojej ofercie zajęcia przeznaczone dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Wymieniono wśród nich zajęcia wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, logopedyczne, a także rewalidacyjne.

Zajęcia dodatkowe proponowane w szkołach

Wszystkie placówki systemu oświaty z terenu gminy mają w swojej ofercie zajęcia dodatkowe. Znalazły się wśród nich liczne koła rozwijające zainteresowania i predyspozycje uczniów :m.in. koła przedmiotowe, językowe, plastyczne, muzyczne, teatralne, sportowe, rękodzielnicze, a także zajęcia przygotowujące uczniów do egzaminów klasy VIII oraz klub mediacji.

Problemy w otoczeniu szkolnym i rodzinnym uczniów

Uczestnicy badania stwierdzali występowanie zjawisk patologicznych i negatywnych zachowań w społeczności uczniowskiej oraz dysfunkcji i patologii w otoczeniu domowym uczniów, podając jednocześnie liczbę ujawnionych przypadków. Problemy, które w najpoważniejszym stopniu dosięgają uczniów i ich rodziny, identyfikowano w dwojaki sposób: wypełniając zamknięte katalogi obejmujące 12 i 6 zmiennych oraz odpowiadając na pytania o charakterze otwartym, określając subiektywnie stopień natężenia występujących

problemów w ciągu trzech ostatnich lat. Uzyskane na podstawie analizy ankiet informacje prezentują poniższe tabele.

Tabela 22. Negatywne zachowania i zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2019/2020

rodzaj zjawiska	obecność poszczególnych zjawisk		
	liczba placówek, w których stwierdzono	liczba ujawnionych przypadków	liczba placówek, w których nie stwierdzono
palenie papierosów	2	6	5
sięganie po alkohol	0	0	0
sięganie po narkotyki	0	0	0
niszczenie mienia szkolnego	0	0	0
kradzieże na terenie szkoły	0	0	0
dyskryminacja w grupie rówieśniczej	4	10	3
udział w grupach negatywnych	0	0	0
agresja i przemoc w grupie rówieśniczej	2	4	5
autoagresja	0	0	0
ucieczki z domu	1	1	6
przestępczość ujawniona	0	0	0
przypadki wymagające nadzoru kuratora sądowego	2	5	5

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach systemu oświaty gminy.

Tabela 23. Przypadki dysfunkcji stwierdzone w środowisku rodzinnym uczniów w roku szkolnym 2019/2020

dysfunkcje i patologie rodziny	liczba ujawnionych przypadków
bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	7
zaniedbanie	6
uzależnienia (alkoholizm, narkomania)	5
przemoc w rodzinie	6
wykorzystywanie seksualne dzieci	0
przestępczość	0

Dane z badań ankietowanych przeprowadzonych w placówkach systemu oświaty gminy.

W otoczeniu szkolnym uczniów stwierdzono 6 przypadków palenia papierosów, jak również 10 przypadków dyskryminacji i 4 przypadki agresji w grupie rówieśniczej, 1 ucieczkę z domu oraz 5 przypadków wymagających nadzoru kuratora sądowego.

Wśród dysfunkcji i patologii ujawnionych w środowisku rodzinnym uczniów stwierdzono 7 przypadków bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, 6 przypadków zaniedbania, 5 przypadków uzależnień i 6 przypadków przemocy w rodzinie.

Przedstawiciele dwóch spośród badanych placówek odnotowali wzrost negatywnych zachowań i zjawisk patologicznych wśród uczniów w ostatnich trzech latach; wskazując agresję, przemoc i dyskryminację w grupie rówieśniczej. Reprezentanci czterech szkół nie zauważyli wzrostu takich zachowań i zjawisk, zaś przedstawiciel jednej placówki nie był w stanie określić, czy w analizowanym okresie taki wzrost nastąpił.

Jeśli chodzi o przypadki dysfunkcji występujących w rodzinach uczniów, to w opinii przedstawiciela jednej z placówek w ciągu trzech ostatnich lat nastąpił wzrost liczby zjawisk patologicznych i przypadków dysfunkcji (bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych, zaniedbanie, rozpad rodzin). Ankietowani z trzech placówek nie zauważyli wzrostu liczby w/w dysfunkcji bądź zjawisk, zaś trudności z oceną tego zagadnienia miało trzech pozostałych uczestników badania.

Współpraca szkół z rodzicami uczniów została oceniona pozytywnie przez 6 uczestników badania. W 1 przypadku uznano, iż nie jest ona zadowalająca, a aby ją poprawić należałoby edukować i zachęcać rodziców do doskonalenia kompetencji wychowawczych. Ważne jest także wzmocnienie autorytetu nauczyciela i szkoły.

Współpraca placówek oświatowych z instytucjami i organizacjami. Do podmiotów, z którymi szkoła najczęściej współpracuje, uczestnicy badania zaliczyli: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Sąd Rejonowy i Zespół Kuratorski, Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną, Policję, Sanepid, Ośrodek Terapeutyczno-Szkoleniowy „SELF”, Niepubliczny Młodzieżowy Ośrodek Wychowawczy w Łańcucie, Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnej, Gminny Ośrodek Kultury, Straż Pożarną, organizacje pozarządowe oraz parafie.

Pomoc, jaką szkoły oferują dzieciom z rodzin ubogich, opiera się o współpracę z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej i polega przede wszystkim na zapewnieniu bezpłatnego dożywiania w formie obiadów. Ponadto dzieci z rodzin ubogich mogą liczyć na dofinansowanie wycieczek szkolnych i wyjazdów kulturalnych. Placówki umożliwiają wypożyczenie sprzętu do nauki zdalnej, zgłoszenia do programów stypendialnych, oferują opiekę w świetlicy, udzielają też informacji na temat źródeł wsparcia i pomocy materialnej.

Pomoc, jaką szkoły oferują dzieciom z rodzin niewydolnych wychowawczo, dotkniętych problemami uzależnień, przemocy w rodzinie przebiega we współpracy z instytucjami pomocowymi. Umożliwiany jest kontakt ze specjalistami – pedagogami, psychologami, zapewniana jest informacja o dostępnych formach pomocy i odpowiednich instytucjach pomocowych. Dzieci mają wsparcie wychowawców, mogą również korzystać

z porad i wsparcia pedagogów szkolnych oraz dyrekcji, uczestniczą w zajęciach dodatkowych i w świetlicy szkolnej, a także w programach profilaktyczno-edukacyjnych.

Poprawa funkcjonowania placówek oraz efektywności procesu kształcenia i wychowania wymaga, zdaniem uczestników badania, zatrudnienia we wszystkich szkołach logopedy i psychologa, a także prowadzenia szkoleń dla nauczycieli oraz pogadanek i warsztatów dla uczniów. Należałoby także zapewnić wystarczające środki finansowe i zwiększyć liczbę godzin zajęć wyrównawczych i kompensacyjnych oraz organizować we wszystkich szkołach zajęcia socjoterapeutyczne. Poprawa efektywności procesu edukacji i wychowania wymaga też monitorowania sytuacji rodzin dysfunkcyjnych oraz zintensyfikowania kontaktów z rodzicami i organizowania dla nich warsztatów i szkoleń podnoszących kompetencje wychowawcze.

2.5. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT (jej nazwa to akronim angielskich słów: Strengths – mocne strony, Weaknesses – słabe strony, Opportunities – szanse i Threats – zagrożenia) pozwala oszacować potencjał, jakim się dysponuje, oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom społeczności lokalnej. Przedstawiona poniżej analiza została przeprowadzona w ujęciu: mocne strony i słabe strony to czynniki zależne od nas (te, na które mamy wpływ planistyczny i zarządczy), a szanse i zagrożenia, to czynniki obiektywne, na które nie mamy bezpośredniego wpływu sprawczego. Niniejsza analiza obejmuje następujące obszary problemowe: **rodzina, dzieci i młodzież, przemoc w rodzinie; zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne oraz kapitał społeczny i ludzki.**

RODZINA, DZIECI I MŁODZIEŻ, PRZEMOC W RODZINIE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • analizowanie problemów rodzin, dzieci i młodzieży w gminie • wsparcie asystenta rodziny dla rodzin dysfunkcyjnych • zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia • analizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci • monitorowanie zapotrzebowania na opiekę nad dziećmi do lat 3 i opiekę przedszkolną • dysponowanie przez szkolnictwo w gminie kadrą i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów 	<ul style="list-style-type: none"> • brak w gminie placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży (np. świetlic środowiskowych)

<ul style="list-style-type: none"> • odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie • zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na terenie gminy • inicjowanie akcji uwrażliwiających społeczność lokalną na problemy przemocy w rodzinie • wdrażanie działań zapobiegających dysfunkcjom rodzin, (organizowanie cyklicznego konkursu profilaktyczno-wychowawczego i programów profilaktycznych w szkołach) 	
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • niewzrastająca liczba rodzin dysfunkcyjnych w gminie • zadowalająca oferta opieki przedszkolnej i szkół podstawowych • zaspokajająca potrzeby w zakresie edukacji sytuacja finansowa gminy • nienasilająca się w gminie skala zjawiska przemocy w rodzinie • zmniejszające się społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy w rodzinie 	<ul style="list-style-type: none"> • nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin (zwiększająca się liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny) • wzrastająca liczba rodzin wymagających specjalistycznego wsparcia • brak opieki żłobkowej w gminie • niewystarczająca liczebność i fachowość kadry pracującej z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie (brak psychologa i punktu konsultacyjnego)

Analiza uwarunkowań dla obszaru *rodzina, dziecko i młodzież, przemoc w rodzinie* zwraca uwagę na przewagę mocnych stron, którymi są głównie: wsparcie asystenta rodziny dla rodzin dysfunkcyjnych, zapewnianie dostępu do poradnictwa specjalistycznego dla rodzin wymagających tej formy wsparcia, analizowanie potrzeb osób samotnie wychowujących dzieci, wystarczająca w stosunku do potrzeb oferta opieki przedszkolnej, dysponowanie przez szkolnictwo w gminie kadrami i bazą dydaktyczną zapewniającą właściwy rozwój uczniów, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami dotkniętymi przemocą w rodzinie oraz zapewnianie pomocy i wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie na terenie gminy.

Dostrzegane mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie mogą jednak przesłonić ciężaru gatunkowego zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Niepokoić powinny zwłaszcza nasilająca się skala problemów mających wpływ na prawidłowe funkcjonowanie rodzin, wzrastająca liczba rodzin wymagających specjalistycznego wsparcia, niewystarczająca liczebność kadry pracującej w obszarze przemocy w rodzinie, szczególnie brak psychologa oraz punktu konsultacyjnego, a także brak na terenie gminy placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży – to kwestie, które należy uwzględnić w programowaniu działań w tym obszarze.

ZDROWIE, UZALEŻNIENIA, BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • zapewnienie mieszkańcom dostępu do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej • inicjowanie przedsięwzięć propagujących zdrowy styl życia • podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego (program „Czyste powietrze”) • zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej • realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów • realizowanie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym • prowadzenie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze (oświetlenie, chodniki, monitoring, mapa zagrożeń) 	<ul style="list-style-type: none"> • brak w gminie kadry przygotowanej do pracy z osobami uzależnionymi
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • brak barier finansowych i lokalowych utrudniających prawidłowe zabezpieczenie dostępu do świadczeń podstawowej opieki zdrowotnej • wzrost zainteresowania zdrowym trybem życia wśród mieszkańców • poprawa stanu środowiska naturalnego w ostatnich latach • wystarczająca liczba osób pracujących z osobami uzależnionymi • niezwiększająca się liczba nieletnich sięgających po alkohol lub narkotyki • niewzrastające zagrożenie przestępczością wśród nieletnich • wzrost poziomu bezpieczeństwa mieszkańców gminy oraz poziomu bezpieczeństwa na drodze (chodniki, oświetlenie, patrole policji, monitoring) 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia

Analiza uwarunkowań dla obszaru *zdrowie, uzależnienia, bezpieczeństwo publiczne* wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron: zabezpieczenie dostępu mieszkańców do świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, inicjowanie przedsięwzięć

propagujących zdrowy styl życia, podejmowanie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu środowiska naturalnego, zapewnianie rodzinom dotkniętym problemami uzależnień dostępu do pomocy psychospołecznej i prawnej, odpowiednio przygotowana kadra do pracy z osobami uzależnionymi, realizowanie przez placówki oświatowe działań profilaktycznych i edukacyjnych w obszarze uzależnień wśród uczniów oraz programów profilaktyczno-edukacyjnych poświęconych przestępczości i jej negatywnym skutkom społecznym, jak również prowadzenie przez samorząd gminy działań na rzecz poprawy stanu bezpieczeństwa w gminie oraz realizowanie inwestycji podnoszących poziom bezpieczeństwa na drodze.

Mimo znaczącej przewagi mocnych stron i licznych szans w tym obszarze wskazane słabe strony i zagrożenia – zwiększająca się liczba osób uzależnionych i współuzależnionych wymagających wsparcia, przy jednoczesnym sygnalizowanym braku odpowiednio przygotowanej kadry do pracy z osobami uzależnionymi – mogą mieć wpływ na osiągnięcie zakładanych zmian w procesie wdrażania założeń budowanego Programu.

KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI	
mocne strony	słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców • prowadzenie działań mających na celu zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych • popularyzowanie wśród mieszkańców informacji o lokalnych organizacjach pozarządowych • podejmowanie działań zmierzających do podniesienia atrakcyjności oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców • inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej • prowadzenie działań mających na celu pozyskiwanie dodatkowych środków na realizację zadań z zakresu pomocy społecznej • dostosowana do aktualnych potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej • podnoszenie przez pracowników pomocy społecznej kwalifikacji zawodowych 	<ul style="list-style-type: none"> • brak działań w zakresie propagowania i inicjowania wolontariatu
szanse	zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • odpowiedni potencjał gminy zapewniający jej rozwój i umożliwiający wzrost jakości życia • zwiększająca się liczba inicjatyw lokalnych podejmowanych na terenie gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • niezwiększająca się liczba osób korzystających z oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej adresowanej do mieszkańców • niezmnijająca się liczba osób marginalizowanych lub zagrożonych

<ul style="list-style-type: none"> dysponowanie środkami umożliwiającymi dostosowanie liczebności i poziomu kwalifikacji kadr pomocowych do aktualnych potrzeb 	<ul style="list-style-type: none"> wykluczeniem i marginalizacją brak środków zewnętrznych pozwalających m.in. na podniesienie skuteczności realizacji zadań z zakresu pomocy społecznej wzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej brak zainteresowania mieszkańców działalnością wolontarystyczną
---	--

Analiza uwarunkowań dla obszaru *kapitał społeczny i ludzki* wskazuje na zdecydowaną przewagę mocnych stron, którymi są głównie: odczuwalny wzrost poziomu i jakości życia mieszkańców gminy, zachęcanie mieszkańców do podejmowania inicjatyw lokalnych, inicjowanie działań mających na celu integrację społeczności lokalnej, coraz atrakcyjniejsza oferta kulturalna, sportowa i rekreacyjna, dostosowana do potrzeb liczebność kadry i sieć placówek pomocy społecznej oraz możliwość podnoszenia kwalifikacji zawodowych przez pracowników pomocy społecznej.

Jednakże liczne mocne strony w powiązaniu z akcentowanymi szansami nie powinny przesłonić wagi słabych stron oraz dostrzeganych i zasygnalizowanych zagrożeń, z jakimi należy się zmierzyć. Wzrastające zapotrzebowanie na wsparcie z systemu pomocy społecznej, niezmnijeszająca się liczba osób zagrożonych wykluczeniem i marginalizacją, brak środków zewnętrznych na poprawę skuteczności realizacji zadań z zakresu pomoc to w obliczu niekorzystnych tendencji demograficznych niezwykle istotne kwestie rzutujące na kształt programu działań w tym obszarze.

2.6. OCENA WDROŻENIA POPRZEDNIO REALIZOWANEGO PROGRAMU WSPIERANIA RODZINY W GMINIE CZARNA

Przystępując do opracowania Programu Wspierania Rodziny w Gminie Czarna na lata 2021-2023, dokonano oceny stopnia wdrożenia poprzednio obowiązującego Programu. W tym celu powołano Zespół Oceniający złożony z przedstawicieli instytucji biorących udział w realizacji założeń programu. Uwzględniając całokształt działań podjętych w ramach realizacji Programu, Zespół Oceniający, wykorzystując pięciopunktową skalę ocen skonstruowaną tak, że poszczególnym jej stopniom przypisano określenia wyrażające osiągnięte efekty realizacji programu, przyjął ocenę ogólną na poziomie 4, co wskazuje, że zrealizowano większość przyjętych założeń programowych.

W uzasadnieniu przyjętej oceny podano, co następuje: większość zaplanowanych działań podjęto i zrealizowano, przy czym wzięto pod uwagę cel główny i cele szczegółowe

zawarte w programie. Z uwagi na ograniczenia organizacyjno-finansowe, prawne oraz kadrowe, nie wszystkie działania zostały zrealizowane na wysokim poziomie

Trudności napotkane przy wdrażaniu programu

- utrudnienia spowodowane pandemią (zawieszenie organizacji imprez masowych i rodzinnych promujących zdrowy styl życia wartości rodzinne) w 2020 roku
- ograniczenia bezpośredniego kontaktu i relacji uczniów
 - nauczyciel/wychowawca/pedagog oraz relacji rodzice
 - nauczyciel/wychowawca/pedagog utrudniające wsparcie rodzin i uczniów spowodowane wprowadzeniem nauczania zdalnego
- ograniczenia w prowadzeniu diagnozy rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze powstałe w związku z wprowadzeniem nauczania zdalnego
- trudności z naborem na stanowiska: asystent rodziny, pracownik socjalny, terapeuta do świadczenia SUO osobom z zaburzeniami psychicznymi
- zmiany w programie Asystent Rodziny, Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej na 2020 r. (zmniejszenie środków na zatrudnienie asystenta rodziny).

Osiągnięcia w realizacji działań wyznaczonych w ramach programu

- wsparcie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej (asystentura rodziny, praca socjalna)
- pomoc w zaspokajaniu podstawowych potrzeb rodziny (pomoc finansowa, rzeczowa, dożywianie)
- organizowanie prelekcji i in. spotkań o charakterze edukacyjnym dla rodziców
- monitorowanie sytuacji dzieci zagrożonych kryzysem, przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze (interdyscyplinarna współpraca z instytucjami wspierającymi rodzinę)
- rozwój gminnej bazy sportowej i rekreacyjnej umożliwiającej aktywne spędzanie czasu wolnego

Przedsięwzięcia, których nie udało się zrealizować podczas wdrażania programu

- brak działań na rzecz umożliwienia powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej
- brak wsparcia ze strony „rodzin wspierających”
- brak placówek wsparcia dziennego dla dzieci
- brak placówek opieki nad dziećmi rodziców pracujących (żłobki)

Przedsięwzięcia, które należałoby kontynuować lub podjąć w nowym okresie programowania

- wdrażanie programów edukacyjnych i profilaktycznych służących promowaniu roli i funkcji rodziny
- ustawiczne podnoszenie kwalifikacji osób zaangażowanych w pracę na rzecz rodziny (asystentów rodziny, pracowników socjalnych)
- wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez pomoc materialną (stypendia, zasiłki)
- realizowanie przez placówki oświatowe programów profilaktycznych i edukacyjno-wychowawczych
- prowadzenie działań informacyjnych i edukacyjnych w zakresie rozwiązywania problemów związanych z uzależnieniami, przemocą, bezradnością opiekuńczo-wychowawczą

Najważniejsze programy i projekty wynikające z zapisów programu, które zostały zrealizowane w latach 2018-2019

- wdrażanie programów: Karta Dużej Rodziny, Rodzina 500+, Dobry Start, Za Życiem
- wdrażanie rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu na lata 2019-2023”- wsparcie finansowe rodzin z dziećmi
- program Asystent Rodziny i Koordynator Rodzinnej Pieczy Zastępczej

3. PROJEKTOWANE DZIAŁANIA PROGRAMOWE

Uzyskane wyniki diagnozy problemów rodzin i dzieci na terenie gminy, opartej na analizie źródeł zastanych, wyników badań ankietowych, analizie SWOT, jak również wnioski płynące z oceny realizacji założeń poprzednio realizowanego Programu pozwoliły na opracowanie założeń Programu Wspierania Rodziny w Gminie Czarna na lata 2021-2023. Zostały one przedstawione w formie celu głównego, celów operacyjnych i kierunków działań, których realizacja powinna przyczynić się do zminimalizowania problemów dotyczących rodzin i dzieci w gminie obecnie, jak i mogących wystąpić w najbliższych latach.

3.1. CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Cel główny, wyznaczony w Programie Wspierania Rodziny w Gminie Czarna na lata 2021-2023 jest następujący:

Tworzenie efektywnego i skutecznego systemu wsparcia dla rodzin i dzieci w gminie, zaspokajanie ich potrzeb oraz zapewnienie bezpieczeństwa i możliwości rozwoju.

Osiągnięcie celu głównego jest uwarunkowane realizacją przedstawionych poniżej celów operacyjnych oraz działań.

3.2. CELE OPERACYJNE, DZIAŁANIA

CEL OPERACYJNY 1. PODNOSENIE JAKOŚCI I EFEKTYWNOŚCI USŁUG ŚWIADCZONYCH NA RZECZ WSPIERANIA RODZINY.					
Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty	
Monitorowanie dysfunkcji, warunków życia oraz potrzeb rodzin zamieszkujących w gminie.	2021-2023	UG RG GOPS GKRPA ZI placówki oświatowe Policja placówki ochrony zdrowia	- liczba rodzin korzystających z pomocy z uwzględnieniem przyczyn - liczba rodzin objętych pracą socjalną	- zmniejszenie liczby rodzin wymagających wsparcia poprzez odpowiednio wczesne zapobieganie pojawiającym się problemom - poprawa sytuacji rodzin	
Udzielanie wsparcia finansowego i rzeczowego rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej.	2021-2023	GOPS NGOs Kościoł spoleczność lokalna	- liczba rodzin objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, - liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych i alimentacyjnych	- poprawa bezpieczeństwa socjalnego rodzin	
Aktywizacja zawodowa członków rodzin dotkniętych bezrobociem.	2021-2023	GOPS PUP	- liczba osób bezrobotnych w gminie, - liczba mieszkańców gminy objętych przez Powiatowy Urząd Pracy różnymi formami wsparcia	- zmniejszenie poziomu bezrobocia w gminie - poprawa funkcjonowania rodzin w sferze socjalno-bytowej	
Zapewnienie rodzinom dostępności do poradnictwa specjalistycznego (w tym	2021-2023	GOPS PCPR NGOs Kościoł	- liczba osób i rodzin objętych wsparciem,	- poprawa funkcjonowania rodzin wymagających wsparcia	

<p>psychologicznego i prawnego).</p>				<p>- poprawa funkcjonowania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych</p>
<p>Wspieranie osób samotnie wychowujących dzieci oraz rodzin wielodzietnych.</p>	<p>2021-2023</p>	<p>GOPS UG placówki oświatowe placówki kultury jednostki sportowo-rekreacyjne świetlice PPP NGOs Kościoł</p>	<p>- liczba rodzin niepełnych na terenie gminy objętych wsparciem z systemu pomocy społecznej, - rodzaj podejmowanych działań mających na celu wsparcie osób samotnie wychowujących dzieci</p> <p>- liczba wydanych Kart Dużej Rodziny</p> <p>- liczba rodzin korzystających ze wsparcia w postaci Karty Dużej Rodziny</p> <p>- liczba dzieci w rodzinach korzystających z Karty Dużej Rodziny</p>	<p>- poprawa bezpieczeństwa socjalnego osób samotnie wychowujących dzieci</p> <p>- podniesienie jakości życia i komfortu osób samotnie wychowujących dzieci</p> <p>- zapewnienie dzieciom wychowującym się w rodzinach niepełnych równych szans życiowych</p> <p>- przeciwdziałanie marginalizacji osób samotnie wychowujących</p>
<p>Wzmocnienie funkcjonowania rodzin wychowujących dzieci niepełnosprawne.</p>	<p>2021-2023</p>	<p>UG RG GOPS placówki oświatowe placówki przedszkolne</p>	<p>- liczba rodzin wychowujących dzieci z niepełnosprawnością</p> <p>- liczba dzieci z orzeczoną</p>	<p>- podniesienie jakości życia i komfortu rodzin wychowujących niepełnosprawne dzieci</p> <p>- zapewnienie dzieciom</p>

		placówki kultury jednostki sportowo- rekreacyjne PCPR PPP Kościoł NGOs	niepełnosprawnością	niepełnosprawnym równych szans życiowych - przeciwdziałanie marginalizacji rodzin i dzieci
--	--	--	---------------------	---

**CEL OPERACYJNY 2.
WSPIERANIE ROZWOJU DZIECI I MŁODZIEŻY.**

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Monitorowanie zapotrzebowania na opiekę przedszkolną w gminie oraz opiekę dla dzieci do lat 3.	2021-2023	UG RG GOPS	- liczba dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym, - liczba dzieci objętych opieką w żłobku lub klubie rodzinnym	- poprawa funkcjonowania rodzin z małymi dziećmi
Zabezpieczenie potrzeb dzieci z rodzin ubogich oraz zapewnienie im dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego.	2021-2023	GOPS RG placówki oświatowe świetlice jednostki rekreacyjno-sportowe placówki kultury NGOs	- liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem, - liczba i rodzaj podjętych działań	- wyrównywanie szans edukacyjnych - przeciwdziałanie marginalizacji dzieci z rodzin ubogich
Zapewnienie uczniom z niepełnosprawnościami indywidualnego wsparcia w celu umożliwienia im realizacji prawa do kształcenia.	2021-2023	UG placówki oświatowe	- liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym - liczba godzin	- wyrównywanie szans edukacyjnych - podniesienie poziomu wiedzy dzieci i młodzieży

Realizowanie programów profilaktycznych, wspierających wychowanie dzieci i młodzieży.	2021-2023	placówki oświatowe GKRPA GOPS PPP	- liczba i rodzaj programów profilaktycznych - liczba uczestników	- kształtowanie prawidłowych postaw życiowych - eliminowanie niekorzystnych zjawisk mających wpływ na rozwój dzieci i młodzieży
Wspieranie uczniów uzdolnionych i utalentowanych.	2021-2023	RG UG GOPS placówki oświatowe NGOs	- liczba uczniów - rodzaj wsparcia (nagrody, wyróżnienia)	- motywowanie do zdobywania wiedzy - wzmocnianie wizerunku lokalnej oświaty i samorządu lokalnego
Realizowanie działań artystyczno-kulturalnych oraz sportowych adresowanych do dzieci i młodzieży.	2021-2023	UG RG placówki oświatowe placówki kultury jednostki sportowo-rekreacyjne NGOs	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników	- poprawa atrakcyjności oferty kulturalnej i rekreacyjno-sportowej - poszerzenie możliwości spędzania czasu wolnego dzieci i młodzieży - integrowanie społeczności lokalnej - stwarzanie warunków do rozwoju zainteresowań
Realizowanie projektów na rzecz dzieci i młodzieży współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii	2021-2023	placówki oświatowe placówki kultury jednostki sportowo-rekreacyjne GOPS NGOs	- liczba i rodzaj zrealizowanych projektów - liczba uczestników	- poprawa funkcjonowania dzieci i młodzieży w środowisku zamieszkania

Europejskiej. Popularyzowanie idei wolontariatu wśród dzieci i młodzieży, szerzenie wśród nich postaw filantropijnych.	2021-2023	placówki oświatowe placówki kultury GOPS NGOs Kościoł lokalne media	- liczba i rodzaj zrealizowanych działań - liczba wolontariuszy	- wzmocnienie kompetencji społecznych - wzmocnienie solidarności społecznej - poprawa funkcjonowania osób i grup, na rzecz których podejmowany jest wolontariat
---	-----------	--	---	--

**CEL OPERACYJNY 3.: POMOC RODINOM W KRYZYSIE, PRZECIWDZIAŁANIE NIEKORZYSTNYM ZJAWISKOM
ZAGRAŻAJĄCYM PRAWIDŁOWEMU FUNKCJONOWANIU RODZINY.**

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Promowanie wzoru rodziny prawidłowo wypełniającej swoje funkcje, edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich.	2021-2023	GOPS UG placówki oświatowe placówki kultury jednostki sportowo- rekreacyjne świetlice NGOs PPP Kościoł	- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba osób objętych działaniami	- zwiększenie kompetencji rodzinnych - zmiana pokutujących stereotypów na temat ról, jakie mają do spełnienia członkowie rodziny, - poprawa i umocnienie wizerunku rodziny - wzmocnienie więzi rodzinnych i społecznych - budowa dialogu międzypokoleniowego - wzmocnienie poczucia
Wzmocnianie więzi rodzinnych i pokoleniowych, m.in. poprzez organizowanie pikników rodzinnych i imprez integracyjnych.	2021-2023	RG UG GOPS placówki oświatowe świetlice jednostki rekreacyjno-	- liczba imprez - liczba uczestników	

	sportowe placówki kultury NGOs Kościoł media lokalne społeczność lokalna	przynależności do społeczności lokalnej rodzin zagrożonych wykluczeniem społecznym - integrowanie społeczności lokalnej	
Podjęmowanie działań mających na celu przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie i zapobieganie jej skutkom oraz działań interwencyjnych.	2021-2023 ZI GKRPA GOPS placówki oświatowe i wychowania przedszkolnego Policja PCPR	- liczba procedur Niebieska Karta - liczba osób i rodzin korzystających z pomocy z powodu przemocy w rodzinie	- zapewnienie bezpieczeństwa osobom i rodzinom dotkniętym przemocą - poprawa komfortu funkcjonowania rodzin
Podjęmowanie na terenie gminy przedsięwzięć o charakterze edukacyjno- informacyjnym na temat uzależnień.	2021-2023 UG RG GKRPA GOPS ZI placówki oświatowe placówki kultury jednostki sportowo- rekreacyjne placówki ochrony zdrowia Policja NGOs Kościoł media lokalne GOPS PCPR	- liczba i rodzaj działań	- ograniczanie i eliminowanie niekorzystnych zjawisk z życia społeczności lokalnej - kształtowanie prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży - pożądanę zmiany wrażliwości społecznej i postaw życiowych - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin
Prowadzenie pracy z rodzicami biologicznymi w sytuacji umieszczenia	2021-2023	- liczba opracowanych planów pracy z rodzicami biologicznymi przez	- poprawa funkcjonowania dzieci pozbawionych opieki

dziecka w pieczy zastępczej.			<ul style="list-style-type: none"> - pracownika socjalnego. liczba opracowanych planów pracy z rodzicami biologicznymi przez asystenta rodziny - liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej, w tym w placówkach opiekuńczo-wychowawczych - wysokość środków przeznaczonych i poniesionych przez gminę na częściowe pokrycie pobytu dzieci w różnych formach pieczy zastępczej 	<ul style="list-style-type: none"> - rodzicielskiej przywrócenie właściwych relacji w rodzinach, z których dzieci zostały umieszczone w pieczy zastępczej
------------------------------	--	--	--	--

CEL OPERACYJNY 4. ZAPEWNIENIE RODZINOM I DZIECIOM BEZPIECZEŃSTWA ZDROWOTNEGO I PUBLICZNEGO.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Promowanie wśród rodzin, dzieci i młodzieży zdrowego stylu życia.	2021-2023	UG RG placówki oświatowe i wychowania przedszkolnego jednostki sportowo-rekreacyjne placówki kultury	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj podjętych działań 	<ul style="list-style-type: none"> - podwyższenie poziomu świadomości o wpływie stylu życia na stan zdrowia - poprawa kondycji zdrowotnej dzieci i młodzieży

	<p>Realizowanie w placówkach oświatowych programów profilaktyczno-educacyjnych w zakresie problematyki uzależnień i przemocy w rodzinie.</p>	<p>2021-2023</p>	<p>światlice GOPS placówki ochrony zdrowia NGOs PPP PSSE placówki oświatowe GKRPA ZI GOPS PPP Policja</p>	<p>- liczba zajęć - liczba uczniów</p>	<p>- podwyższenie świadomości dzieci i młodzieży na temat wpływu uzależnień na zdrowie i życie człowieka - poszerzenie wiedzy o negatywnym wpływie przestępczości na życie społeczne - budzenie wrażliwości na kwestie agresji i przemocy - uczenie umiejętności zachowań w sytuacjach kryzysowych - budowa pozytywnych wzorców zachowań w grupie rówieśniczej i w otoczeniu rodzinnym</p>
<p>Podjęcie działań edukacyjno-informacyjnych wśród rodziców w celu</p>	<p>2021-2023</p>	<p>placówki oświatowe Policja</p>	<p>- liczba i rodzaj podjętych działań - liczba uczestników</p>	<p>- podniesienie poziomu bezpieczeństwa dzieci i młodzieży - wzrost świadomości</p>	

zapewnienia bezpieczeństwa dzieciom i młodzieży oraz przeciwdziałania patologiom.	Współpraca z Policją w zakresie monitorowania i patrolowania obszarów gminy, w których mogą się kumulować zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo mieszkańców, w tym dzieci i młodzieży.	2021-2023	UG RG Policja		rodziców na temat zagrożeń
Podjęcie działań na terenie gminy przedsięwzięć o charakterze edukacyjno-informacyjnym na temat przestępczości i jej skutków.		2021-2023	UG RG placówki oświatowe placówki kultury Policja NGOs	<ul style="list-style-type: none"> - liczba i rodzaj działań - liczba i kategoria adresatów i uczestników objętych działaniami 	<ul style="list-style-type: none"> - ograniczenie i eliminowanie niekorzystnych zjawisk z życia społeczności lokalnej - kształtowanie prawidłowego rozwoju dzieci i młodzieży - pożądaną zmianę wrażliwości społecznej i postaw życiowych - poprawa funkcjonowania i kondycji rodzin

CEL OPERACYJNY 5.: PODNOSZENIE KWALIFIKACJI PRACOWNIKÓW INSTYTUCJI I ORGANIZACJI WSPIERAJĄCYCH RODZINĘ I DZIECI, INTEGROWANIE I DOSKONALENIE SYSTEMU WSPARCIA RODZIN.

Działania	Termin realizacji	Realizatorzy i partnerzy	Wskaźniki	Zakładane rezultaty
Doskonalenie wiedzy i umiejętności kadr pracujących z rodziną.	2021-2023	GOPS PCPR ROPS	- liczba i rodzaj odbytych szkoleń	- podwyższenie poziomu wiedzy i kompetencji pracowników instytucjonalnej pomocy społecznej, członków ZI i GKPiRPA. - podwyższenie skuteczności świadczonej pomocy - poprawa funkcjonowania rodzin i dzieci objętych wsparciem
Rozwijanie współpracy jednostek organizacyjnych gminy, GKRPA, placówek ochrony zdrowia, organizacji pozarządowych i Kościoła w celu integrowania działań podejmowanych na rzecz rodziny i dziecka w gminie.	2021-2023	UG RG GOPS GKRPA ZI placówki oświatowe i wychowania przedszkolnego placówki kultury jednostki rekreacyjno-sportowe placówki ochrony zdrowia świetlice NGOs	- liczba i rodzaj podjętych działań	- poprawa efektywności wsparcia rodzin i dzieci w gminie - pobudzenie aktywności społecznej - skuteczniejsze motywowanie do zmiany w rodzinach przeżywających trudności - wzrost poczucia bezpieczeństwa w rodzinach dotkniętych

		Kościół		problemami - poprawa kondycji i jakości funkcjonowania rodzin - wzmocnienie potencjału rodzin - poprawy jakości i efektywności wsparcia adresowanego do rodzin i dzieci z terenu gminy - szybsze reagowania na zagrożenia wpływające na prawidłowe funkcjonowanie rodzin i dzieci z terenu gminy
Rozwijanie i doskonalenie współpracy z Prokuraturą Rejonową, Sądem Rejonowym, Policją, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną.	2021-2023	UG RG GOPS ZI GKRPA placówki oświatowe i wychowania przedszkolnego Prokuratura Sąd Rejonowy Policja PCPR PPP	- rodzaj i liczba podjętych działań	
Kontynuowanie działalności Zespołu Interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.	2021-2023	UG RG podmioty, których przedstawiciele wchodzi w skład ZI	- liczba spotkań ZI - liczba grup roboczych - liczba procedur Niebieska Karta	- przeciwdziałanie i zapobieganie zjawisku przemocy w rodzinie - poprawa funkcjonowania rodzin dotkniętych i zagrożonych przemocą
Budowanie sieci wsparcia dla rodzin przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez	2021-2023	UG RG GOPS GKRPA ZI	- liczba i rodzaj podjętych działań	- poprawy jakości i efektywności wsparcia adresowanego do rodzin i dzieci z terenu gminy

<p>realizację wspólnych działań z lokalnym otoczeniem społecznym i obywatelskim, instytucjami publicznymi i partnerami lokalnymi oraz ponadlokalnymi.</p>		<p>placówki oświatowe i wychowania przedszkolnego placówki kultury jednostki rekreacyjno-sportowe placówki ochrony zdrowia świetlice Prokuratura Sąd Rejonowy Policja PCPR PPP NGOs Kościół społeczność lokalna</p>	<p>- szybsze reagowania na zagrożenia wpływające na prawidłowe funkcjonowanie rodzin i dzieci z terenu gminy</p> <p>- poprawa kondycji i jakości funkcjonowania rodzin</p>
---	--	--	--

Legenda

UG – Urząd Gminy Czarna

RG – Rada Gminy

GOPS – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarniej

GKRPA – Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czarniej

ZI – Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Czarniej

PUP – Powiatowy Urząd Pracy w Łańcucie

PCPR – Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łańcucie

PPP – Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Łańcucie

ROPS – Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie

PSSE – Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Łańcucie

NGOs – organizacje pozarządowe

4. REALIZACJA PROGRAMU

4.1. KOORDYNATOR, PODMIOTY ODPOWIEDZIALNE I PARTNERZY

Koordinatorem programu będzie Dyrektor Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Czarnej. Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację działań są: Urząd Gminy, Rada Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Czarnej, Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Czarnej, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Czarnej, placówki wychowania przedszkolnego, placówki oświatowe, placówki kultury, jednostki sportowo-rekreacyjne.

Partnerami w realizacji działań są: Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Łąncucie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Łąncucie, Powiatowy Urząd Pracy w Łąncucie, Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna w Łąncucie, Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie, Komenda Powiatowa Policji w Łąncucie, Prokuratura Rejonowa w Łąncucie, Sąd Rejonowy w Łąncucie, kuratorzy sądowi, ośrodki leczenia uzależnień, specjaliści, placówki ochrony zdrowia, ośrodki wsparcia, grupy samopomocowe, organizacje pozarządowe, świetlice, Kościoły i społeczność lokalna.

4.2. FINANSOWANIE

Źródłami finansowania działań wyznaczonych w Programie będą: budżet samorządowy (gminny, powiatowy, wojewódzki) i centralny, fundusze zewnętrzne, m.in. fundusze strukturalne Unii Europejskiej, inne programy, środki organizacji pozarządowych, środki pozyskane od sponsorów indywidualnych.

4.3. MONITORING, EWALUACJA, SPRAWOZDAWCZOŚĆ

Monitoring programu będzie prowadzony z wykorzystaniem informacji oraz danych ze sprawozdań dostępnych na poziomie gminy, uzyskiwanych od podmiotów i partnerów uczestniczących w realizacji zadań. Celem monitoringu będzie obserwacja zmian ilościowych i jakościowych, jakie pojawiają się podczas realizacji działań. W przypadku stwierdzenia rozbieżności między założeniami a rezultatami, założenia będą weryfikowane i dostosowywane do potrzeb grupy docelowej.

Ewaluacja programu będzie dotyczyła zarówno liczby prowadzonych działań, jak i ich jakości. Zebrane w ten sposób informacje zostaną wykorzystane do opracowania raportu

podsumowującego cały okres realizacji programu, zawierającego wnioski i rekomendacje na przyszłość.

Sprawozdanie roczne z realizacji Programu przedstawi Wójtowi Gminy Dyrektor Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej do końca marca danego roku kalendarzowego, zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Przewodniczący Rady Gminy

Zdzisław Jaromi

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabela 1. Struktura wiekowa ludności gminy w latach 2017-2019.....	10
Tabela 2. Ruch naturalny ludności gminy w latach 2017-2019	10
Tabela 3. Zasoby mieszkaniowe będące w posiadaniu gminy w latach 2017-2019.....	10
Tabela 4. Bezrobotni w gminie i ich udział w liczbie ludności gminy w wieku produkcyjnym w latach 2017-2019	11
Tabela 5. Stopa bezrobocia w powiecie, województwie i w kraju w latach 2017-2019	11
Tabela 6. Środki finansowe wydatkowane przez GOPS na pomoc mieszkańcom gminy w latach 2017-2019	13
Tabela 7. Beneficjenci systemu pomocy społecznej w latach 2017-2019.....	14
Tabela 8. Powody przyznania pomocy społecznej w gminie w latach 2017-2019	14
Tabela 9. Rodzaje wsparcia udzielanego przez GOPS w latach 2017-2019	15
Tabela 10. Asystenci rodziny w gminie w latach 2017-2019.....	16
Tabela 11. Wydatki na świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2017-2019	18
Tabela 12. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2017-2019	18
Tabela 13. Świadczenia alimentacyjne przyznane w gminie w latach 2017-2019.....	19
Tabela 14. Karta Dużej Rodziny w gminie w latach 2017-2019.....	20
Tabela 15. Rodziny objęte opieką Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w latach 2017-2019.....	21
Tabela 16. Piecza zastępcza w gminie w latach 2017-2019	21
Tabela 17. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego w gminie w latach 2017-2019	22
Tabela 18. Podmioty wspierające rodziny i dzieci z gminy działające na jej terenie.....	23
Tabela 19. Jednostki wsparcia dla osób dotkniętych przemocą w rodzinie spoza gminy	24
Tabela 20. Działalność PCPR-u w odniesieniu do mieszkańców gminy w zakresie pieczy zastępczej w latach 2017-2019.....	25
Tabela 21. Działalność Powiatowego Zespołu ds. Orzekania o Niepełnosprawności w odniesieniu do mieszkańców gminy w latach 2017-2019	25
Tabela 22. Negatywne zachowania i zjawiska patologiczne występujące w społeczności uczniowskiej w roku szkolnym 2019/2020	31
Tabela 23. Przypadki dysfunkcji stwierdzone w środowisku rodzinnym uczniów w roku szkolnym 2019/2020	31
Wykres 1. Struktura ankietowanych według kryterium płci.	7
Wykres 2. Struktura respondentów według kryterium wieku.	7
Wykres 3. Jakie problemy, niekorzystne zjawiska najbardziej uwidaczniają się w gminie?	26
Wykres 4. Jak Pani/Pan ocenia ofertę edukacyjną szkół w gminie?	27
Wykres 5. Jaka jest według Pani / Pana atrakcyjność oferty kulturalnej w gminie?.....	27
Wykres 6. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie sportu i rekreacji?.....	28
Wykres 7. Jak Pani/Pan ocenia dostępną w gminie ofertę w zakresie ochrony zdrowia?.....	28
Wykres 8. Czy czuje się Pani/Pan bezpiecznie w miejscu zamieszkania?	28
Wykres 9. Jak Pani/Pan ocenia swój poziom zadowolenia z bycia mieszkańcem gminy?	29

Przewodniczący Rady Gminy
Zdzisław Jaromi

